БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 117 (8642) | 1958 оной май 20, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Ухибүүдэй зунай амаралта

…урагшадай зунай амаралтые …наар бэлдэжэ үнгэргэхэ гээшэ …эн түрын удхашанартай хэрэг …Юуб гэхэдэ, ухибүүд амарал…гаа үедэ хүсэ шадал нэмээд, һу…салай шэнэ жэлые угтаха ёһо…бшуу.

…еспубликымнай һургуулинуудта …ти дүүрэхэ дүтэлжэ байна. …шьегүй һурагшадай зунай …ралта эхилхэнь. Һургуулиинхид …хидээ пионерскэ лагерьта бай… туристска аяншалгада болон …урсида ябажа, амаралтаяа үн…гэхэ юм. Республикын профсоюз… организацинууд энэ жэлдэ арба … мянган ухибүүдые лагерьта …ахa түсэбтэй.

…МАССР-эй Гэгээрэлэй мини…ствын хараалһанай ёһоор, го…һоо хүдөө нүүлгэһэн хүүгэдэй …уудта зургаан зуу гаран ухи…, ухибүүдэй гэрнүүдтэ юһэн … хүн амарха, экскурси болон …стическэ аяншалгада 4 мянган …үүд хабаадаха, тэрэшэлэн һур…иин наһа гүйсөөгүй, мүн һур…иинхидай талмайнуудта мян…аран ухибүүн амарха байна.

…ионерскэ лагериин хүтэлбэри…шэд ухибүүдые һайнаар ама…хын тула ехэ хүдэлмэри хэхэ …атай. Энэ хэрэгтээ тэдэнэр пио…үүд болон һургуулиинхидые …адуулжа болохо байна. Үхи…шадаха зэргээрээ ажал хэхэ, …риингаа дэргэдэ огород, элдэб … набша тарилсаха, мастерской…та, метеорологическа станци…та хүдэлхэ. байгаалиие шэн…жэ һураха ёһотой. Дүтэ шадэ… предприяти, барилга, колхоз, …оз, МТС, РТС-үүдтэй пионерскэ …рьнуудые холбоо барисаатай …гаха шухала.

…үнөө жэл физкультурна болон …тивна хүдэлмэри урданайхиһаа … һайнаар эмхидхэжэ, элдэб эк…рси болон аяншалгада …үүдые эдэбхитэйгээр хабаа…ха, ухибүүдэй элдэб һайндэр…тэ, пионерскэ фестивальнуудта, … арадай габьяата ажалда зо…һан, пионернүүд болон һургуу…хидай Бүхэсоюзна 2-дохи экс…шидэ тэдэниие эмхитэйгээр ха…уулха хэрэгтэй.

…га наһатай һургуулиинхидтай …лдаг хүдэлмэриие эрид һайжа…ха хэрэгтэ онсо анхарал табиг… ёһотой. 7—9 наһатай ухибүүдые октябрядуудай бүлэг болгохо шухала.

Город, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта зунай үедэ зарим ухибүүд лагерьта гарангүй үлэдэг. Тиимэһээ клуб, Культурын байшангууд олониитын туһаламжаар тэдэ ухибүүдэй дунда тусхай хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Тэдэниие экскурсида, туристическэ аяншалгада эмхидхэжэ гаргаха, спортивна болон нааданай талмайнуудые бэлдэхэ шухала. Энэ хэрэгые профсоюзай организацинууд толгойлхо зэргэтэй.

Зунай үедэ парк, сад, клубуудай дэргэдэ городой пионерскэ лагерьнууд эмхидхэгдэхэ юм. Тиимэ лагерьнуудые эмхидхэхэдээ предприятинуудай мүнгэн зөөри хэрэглэжэ болохо байна.

Мүнөө үедэ пионерскэ лагерьнуудые нээхэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилэнхэй. Лагерьнуудай байха гэр байшангууд заһабарилагдажа, баригдажа байна. Хэлхеэ холбооной республикын управлени, хүдөө ажахын, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком пионернүүдэй лагерь шэнээр барина. Эдэнэй үүсхэлые бусадшье предприяти, эмхи зургаанууд дэмжэхэ уялгатай.

Гэхэ зуура, пионерскэ лагерьнуудые шэнэ сезондо бэлдэхэ хэрэгтэ олон дутагдал ушарна. Жэшээнь, эхин болон дунда һургуулиин, худалдаа наймаанай потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомууд лагерьнуудайнгаа гэр байрануудые удаанаар заһабарилна. Мүн медицинскэ, ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомууд энэ хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна.

Профсоюзна болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд лагерьнуудые саг соонь нээхэ талаар хэмжээ дары түргэн абаха уялгатай.

Аймагай, городой Соведүүдэй гүйсэдкомууд пионерскэ лагерьнуудые бэлдэхэ хэрэгтэнь профсоюзна, комсомольско организацинуудта, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудта бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Лагерьнуудай гэр байра бэлдэхэ, амарагшадые эдеэ хоолоор хангаха, тэндэ хүдэлхэ хүнүүдые олохо мэтын шухала хэмжээнүүдые дары бэелүүлхээр болоо.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

…СС-эй ЦК-гэй февральска …умэй шиидхэбэриин, СССР-эй …овно Соведэй долоодохи сес… баталан абаһан Хуулиин … захиргаанай экономическа …уудта промышленностиин, ба…ын хэрэг хүтэлбэрилгые шэнэд… демократическа централиз…ленинскэ гол ёһые саашадань …эхэ, предприятинуудта хүтэл…гыень ойртуулха ябадал хан… промышленностиин бүхы хү…эри һайжаруулгада туһалаа.

…нөө үедэ союзна республика…й госпланууд бэхижэжэ, тү…эхэ, промышленность болон ба…ын хэрэг хүтэлбэрилхэ зорил…үдые амжалтатайгаар шиид… шадаха болоһон байна. Тии… арадай ажахые материальноческэ талаар хангалга эмхид…е саашадань һайжаруулха, …эрэгтэ союзна республикануу… болон совнархозуудай харюу…е дээшэлүүлхэ зорилгоор …С-эй Центральна Комитедэй, …Р-эй Министрнүүдэй Соведэй …эбэриин ёһоор хангалгын бо…удалдалгын гурим шэнэдхэг… байнхай.

…дукци худалдаха талаар …Р-эй Госпланай дэргэдэхи … управлени республикануу…хоорондо продукци хубаарилан …аха главна управлени бол… хубилгагдаба.

…оо союзна республикануудта …кци үгэхэ, мүн ниитэ союзна … хэрэгсэлнүүдтэ шухала зүйл…е үгэхэ түсэбүүд болон даал…нуудые дүүргэхын түлөө сов…уудтай хамта союзна республ…удай Министрнүүдэй Соведүүд, госпланууд хүсэд харюусалгатай байха гэжэ тогтоогдобо.

Захиргаанай экономическа ондоо районуудта гү, али союзна республиканоудта, тэрэшэлэн ниитэ союзна хэрэглэмжэдэ шухала продукци эльгээхэ түсэб болон даалгабаринуудые дүүргүүлжэ шадаагүй предприятинуудай, ажахын организацинуудай, совнархозуудай, министерствонүүдэй болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, бусад тушаалтад гүрэнэй журам будуулигээр эбдээ гэжэ тоологдоод, зэмэдэ хүртэхэ, материальна гү, али хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1958 оной апрелиин 24-нэй Указаар тогтоогдоһон байна.

Дурсагдаһан зүйлнүүдээр хангаха түсэб, даалгабаринуудай хүндэгүй шалтагаанаар дүүргэгдээгүйн түлөө зэмэтэй предприятинуудай, ажахын организацинуудай, совнархозуудай, министерствонүүд болон ведомствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, бусад тушаалтадта шанга зэмэ тохогдохо гү, али союзна республиканоудай хуули ёһоор тогтоогдоһон гуримаар гурбан һарын салингай хэмжээтэйгээр мүнгэн яла тохохо гэжэ тогтоогдоо.

Захиргаанай экономическа ондоо районуудые гү, али союзна республикануудые, тэрэшэлэн ниитэ союзна хэрэглэмжые шухала продукцяар хангаха түсэбүүд болон даалгабаринуудаа хүндэгүй шалтагаанаар хэдэ дахин дүүргээгүй хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха юм.

Н. М. ШВЕРНИК

НҮХЭР НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВИЧ ШВЕРНИГТЭ

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын элитэ ехэ ажалябуулагшадай нэгэн Таниие дала наһа гүйсэһэнтэйтнай дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Ородой түрүүшын революциин үедэ Петербургын элитэ хүдэлмэришэн-большевигүүдэй нэгэн байһан Та революционно хүтэлбэрилхы хүдэлмэри хэһэн байнат; хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө, коммунизмын хэрэгэй түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлдэ Та һаруул һайхан бүхы ами наһаяа зорюулаат, партиин Танда даалгаһан бүхы тушаалнуудые даажа байхадаа ехэ зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг байгаат. Профсоюзуудта, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, тиихэдэ мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи Партийна Хиналтын Комитедтэ Та хүдэлжэ байхадаа бүхы парти болон советскэ арадай зүгһөө гүнзэгы ехээр хүндэлэгдэдэг болоһон байнат.

Хүндэтэ Николай Михайлович, Танда олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ ябахыетнай, манай агууехэ Эхэ ороной аша туһада саашадаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилхыетнай хүсэнэбди.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Н. М. Швернигтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи Партийна Хиналтын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. М. Швернигэй түрэһөөр дала наһа гүйсэһэнтэй дашарамдуулан Коммунистическэ партиин, советскэ арадай үмэнэ элитэ ехэ габьяатай байһыень анхаралдаа абажа, нүхэр **Шверник** Николай Михайловичта **Ленинэй** орден, **«Хадуур ба Балта»** гэжэ алтан медаль барюулгатайгаар **Социалистическэ Ажалай Геройн** нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 оной майн 17.

Венгриин Арадай Республикын правительственна делегаци Москвада ерэбэ

Арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёожо байһантаяа дашарамдуулан, эд бараа андалдан абалсаха тухай хэлсээ хэхын тулада Венгриин Арадай Республикын правительственна делегаци майн 16-да Москвада ерээ. Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүн, Венгриин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Антал Апро (делегациие толгойлогшо), Госпланай түрүүлэгшэ Арпад Кишш, Гадаадын худалдаа наймаанай министр Йене Инце, советнигүүд болон экспертнүүдһээ делегаци бүридэнэ.

(ТАСС).

Республикын колхозуудай полинууд дээрэһээ

Һаадгүйгөөр хүдэлмэрилнэ

Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой тракторно-тариан ажалай бригадын бригадир Петр Доржиевич Аюровай Баянголойнгоо тариалангай газарта ерэхэдэнь ажалай үдэр дүүрэжэ байгаа һэн. Хараанай газарта Александр Сосновскиин даадаг тарилгын агрегат тооһоржо ябаба. Удангүй тэрэ агрегат полиин захада гараад, энэ тракторист машинаяа байлгажа, сеялкэшэдтэеэ хамта мэшээгтэй тариан тээшэ ошобо. Тэндэ бригадирынь байжа:

— Хэр ажаллажа байнат,—гэжэ асууба.

—Яһала бараг гээшэ ааб даа,—гэжэ нүхэр Сосновский даруухана̄ар харюусаба. Энэ агрегат үшөө нэгэ тойроод, эндэхи тарилгаяа дүүргэхэеэ байба ха.

— Һайн гээшэл даа тиихэдээ,—гэжэ Петр Аюров хананги янзатайгаар хэлээд,— эндэ хамтадаа 62 гектар байха ёһотой һэн. Тэрээниие нэгэ халаан соо тарижа дүүргээ гүт. Халаан соо 38 гектар тарихын орондо 62 гектар тариха гээшэ һайшаалтай хэрэг,—гэжэ нэмэбэ.

Ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэһөөр байтарнь сеялкэшэд Юрий Чимитов, Дашидондок Балданов, Василий Сондуев гэгшэд сеялкэнүүдтээ ячмень хээд, агрегадынь дахин хүдэлмэрилжэ эхилбэ..

Энэ үдэр бригадиртай сугтаа колхозой бүхы тариалан дээгүүр ябаабди. Мухар Хүнды гэжэ газарта Михаил Цыреновэй даадаг комсомол-залуушуулай агрегат хүдэлдэг. Тэдэнэр энэ Сосновскиин агрегадтай мүрысэжэ ажаллахадаа үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн, эрхим шанартайгаар дүүргэнэ. Халаан соогоо тэдэнэр 55—60 гектар тарина.

—Механизаторнууднай машина, техникээ гамтай, бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, эрхим һайнаар ажаллана даа,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дашиев зугаална.

Урда урдын жэлнүүдтэ трактор, машинанууд муугаар заһагдадагһаа боложо, халуун хүдэлмэриин үедэ эбдэрдэг, һаатадаг һэн. Харин энэ жэлдэ машина, техникын эбдэрхэ, һаатаха ушар үзэгдэнэгүй гэжэ колхозойхид хэлэнэ.

Хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэһэн мүрысөө тус колхозой механизатор, колхознигууд аймаг дотороо үүсхэһэн юм. Мүнөө эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, эртын тарилгые аймаг соогоо түрүүлэн дүүргээд, ячмень, овёс тарижа эхилэнхэй. Мүн 320 гектар газарта эртын пар хахалагдаба. Өөһэдын машина, техникэтэй, шадабари мэргэжэлтэй механизаторнуудтай болоһоной ашаар 6 үдэрэй туршада эртынгээ тарилга дүүргээ. Харин нёдондо тэндэ тарилга 12 үдэр соо хэгдэһэн байгаа.

Механизатор, колхознигуудта таарамжатай һайн байра байдал түхеэрэгдэнхэй. Хоёр ээзд урдань бэе бэедээ хаялсаад, байра байдал тухаймнай анхаралаа багаар табидаг һэн гэжэ механизаторнууд хөөрэлдэнэ. Мүнөө үрэһэ хүрэнгэ саг соогоо асарагдана, трактор, машинанууд уһа, тоһоор дутаагданагүй. Мүн механизаторнуудай эдеэ хоол һайнаар буйлуулагдана.

Ажалайнгаа һүүлээр һайнаар амарха, шэнэ газетэ, журнал уншаха, шатар, даамаар наадаха арга боломжо тарилгада ябагшадта хүсэд бии. Колхозой партийна организаци тарилгашадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Эндэ агитатор, коммунист нүхэр Аюров механизатор, колхознигуудтай элдэб һонирхолтой асуудалаар хөөрэлдөө эмхидхэдэг. Кукурузын баян ургаса абаха тухай Курска областиинхидай оронойнгоо хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан бэшэгые колхозник, механизаторнууд зүбшэн хэлсэжэ, гүнзэгыгөөр шудалжа байнхай.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ гаргагдажа байдаг. Мүрысөөндэ илажа гарагшадта дамжуулгын Улаан туг 50 түхэриг мүнгэтэйгөөр барюулагдадаг. Колхозой правлени мүрысөөндэ түрүүлэгшэдтэ шан болгон хубаажа байхыень бригадир нүхэр Аюровта тусхай мүнгэ гаргажа үгэнхэй.

Ингэжэ эрхим һайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаһан механизатор, колхознигуудай үдэр бүриин ажалай дүн гаргаад, илагшадтань шагнал үгэжэ байхада тарилгын хүдэлмэри түргэдэнэ. Машина, зэмсэгээ ашаг ехэтэйгээр, бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, тарилгаяа эрхим һайнаар үнгэргэхын тула энэ колхозойхид бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

«Коммунизм» колхозойхид горьтой газарта кукуруза, наран сэсэг, шара будаа тариха юм. Мүн нилээд ехэ газарта хабарай пар хахалагдаха. Түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэреэ колхозойхидой амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандань этигэхээр.

Г. Субботин.

Элбэг тэжээл бэлдэхын түлөө

Мүнөө жэл ниитынгээ адуу малда элбэг тэжээл бэлдэхэ гэжэ шиидэһэн Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозойхид силос дараха наран сэсэг 50 гектарта тариа. Мүн 320 гектарта кукуруза тарихаяа бэлэдхэжэ байна. Кукуруза тариха хоёр звено эмхидхэгдээд, поли дээрээ наг шэбхэ гаргажа, үрэһэ хүрэнгээе сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэжэ байнхай.

Манай колхозой кукуруза ургуулагшад май һарын һүүл багаар үрэһээ тарижа эхилхэ юм. Колхознигуудай кукурузаяа тариха хүдэлмэридэнь Доодо Бургалтайн долоон жэлэй һургуулиин һурагшад урогуудайнгаа һүүлээр туһалхаар бэлэн. Малай тэжээл тариха һурагшадые багша нүхэр Л. Гармажапов хүтэлбэрилхэнь.

Кукуруза тариха, мүн тэрэнэй ургасын хойноһоо харууһалжа байха хүдэлмэри кукуруза ургуулха комплексно агрегадайхидта даалгагдаха.

Үнгэрһэн жэлдэ колхоздомнай 300 гектарта кукуруза таригдаад, га бүриһөө оройдоол 50 шахуу центнер эшэ набшаһан хуряагдаа һэн. Харин мүнөө жэлдэ манай колхозойхид кукурузынгаа газарые үргэдхэжэ, урда урдынхиһаа элбэг ехээр эшэ набшаһа абахаар шиидээ.

Һаяхан колхозоймнай гэшүүд кукуруза ехээр ургуулха тухай Курска областиинхидой Хандалга—бэшэгые ехэтэ һонирхон уншаба. Тиигээд кукурузын баян ургасын түлөө шармайн оролсохо тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Артелиимнай гэшүүд кукуруза тарилгадаа бэлэдхэжэ байхынгаа хажуугаар, эртынгээ тарилгые шанар һайнтайгаар хэжэ дүүргээд, 540 гектарта овёс тариба.

Б. Лобаров.

СССР-тэ совет-монгол хани барисаанай общество байгуулагдаба

Бүлэг эрдэмтэд, уран зохёолшод, үйлэдбэриин новаторнууд болон ниитын ажал-ябуулагшад СССР-тэ совет-монгол хани барисаанай общество байгуулха дурадхал оруулһан байгаа. Олохон предприяти колхозууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд болон һургуулинуудай коллективүүд энэ үүсхэлые һайшааһан байна.

Майн 14-дэ Москвада үүсхэлшэдэй дурадхалаар зарлагдаһан эмхидхэлэй суглаан болоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн С. М. Буденный элидхэл хэжэ, Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо эхи абаһан совет-монгол хани барисаан тухай хэлэбэ. Совет болон монгол арадай хоорондохи хани барисаанай үндэһэ һуурииe агууехэ Ленин, Монголой гүрэниие байгуулагша Сүхэ-Батор табиһан юм. Манай хамтын дайсад — империалистическэ булимтарагшадта эсэргүү хатуу шанга тэмсэл дундуур энэ хани барисаамнай бэхижэһэн, хүгжэһэн байна. Энэ хани барисаан монгол болон совет арадай эрхим хүбүүдэй хамтадаа адхаһан шуһаар хэтэ мүнхэдөө гагнагдан шэрээгдээ.

Ахадүү оронуудаймнай хоорондо экономическа болон культурна холбоо барисаан хүгжэнэ. Энэ холбоо барисаан дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшо илангаяа ехээр үргэдэн хүгжэһэн байна.

С. М. Буденный Монголой Арадай Республикын хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлээд, монгол-совет хани барисаанай обществын амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байһыень тэмдэглэбэ.

Үүсхэлшэд бүлэг Советскэ Союзда совет-монгол хани барисаанай общество байгуулха дурадхал оруулна гэжэ нүхэр Буденный хэлэбэ. Энэ общество СССР-эй болон МНР-эй арадуудай хоорондо хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ бүхы хэмжээгээр туһалха зорилготой.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ Монинско камвольно комбинадай (Московско область) эхэнэр хүдэлмэришэ В. С. Кочура, Рязанска областиин колхозница, Социалистическэ Ажалай Герой А. С. Николаева, Моссоведэй нэрэмжэтэ театрын режиссер А. Л. Шапс гэгшэд хабаадалсаа. Монгол арадтай хани барисаанай общество байгуулха һанамжые тэдэнэр бултадаа халуунаар дэмжэбэ.

МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд С. Батын үгэ хэлэхэдэ эндэ сугларагшад баяртайгаар угтаа. Тэрэ монгол арадай нэрэһээ советскэ ниитын түлөөлэгшэдые, тэдэнээр дамжуулан совет арадые халуун зүрхэнһөө амаршалба.

— Совет-монгол хани барисаанай общество байгуулга хадаа манай арадтай бэелүүлдэг ахадүүгэй, үнинэй заншаһан хани барисаае үшөө саашань үргэдхэхэ гэһэн совет арадай эрмэлзэл мүн, — гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Арадай засагай үедэ Монголой туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэхэ зуураа, тэдэ амжалтанууд арад-малшадай, хүдэлмэришэд болон интеллигенциин шэн габьяата ажалай ашаар, өөрынгөө ажал-ябуулгада марксизм-ленинизмын һургаалые хүтэлбэри болгодог Монголой Арадай-революционно партиин зүб хүтэлбэриин ашаар туйлагдаа гэжэ элшэн сайд тэмдэглэбэ. Эдэ амжалтанууд мүн Советскэ Союзай үнэн сэхэ туһаламжын ашаар туйлагдаа. Советскэ Союз социалистическэ оронуудтай, тэрэ тоодо МНР-тэй хэдэг харилсаа холбоогоо пролетарска интернационализмын ёһо гуримһаа үндэһэлдэг.

Манай арадуудай хоорондохи ахадүүгэй хани барисаанай, экономическа болон культурна харилсаа холбооной жэлһээ жэлдэ ургажа, бэхижэжэ байһандань баяртайбди гэжэ элшэн сайд хэлээ.

Совет-монгол хани барисаанай общество байгуулгые халуун зүрхэнһөө амаршалан һайшааха зуураа манай оронуудай хоорондохи хани барисаае, культурна холбоое бэхижүүлхэ гэһэн һайн һайхан ажал-ябуулгадань бүхы зүрхэнһөө амжалта хүсэнэб гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ элшэн сайд хэлэбэ.

Монгол-совет хани барисаан хэтэ мүнхэдөө бэхижэжэ, һалбаран мандажа байг лэ!

Суглаанда хабаадагшад СССР-тэ совет-монгол хани барисаанай общество байгуулха гэһэн шиидхэбэри нэгэн һаналтайгаар баталан абажа, шэнэ обществын правлени һунгагдаба.

Монгол-совет хани барисаанай обществоһоо ерэһэн телеграмма суглаан дээрэ соносхогдоо. Тэрэнэйнь харюуда эндэ сугларагшад Улан-Батор хото, монгол-совет хани барисаанай обществын адресаар амаршалгын телеграмма ябуулаа.

***

Тэрэ үдэшэндөө совет-монгол хани барисаанай обществын правлениин түрүүшын заседани болобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн С. М. Буденный правлениин түрүүлэгшээр һунгагдаа.

(ТАСС).

Мурысөөнэй хүсэн ехэ

«Сибиряк», 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд адлихан эрхэ байдалтай, зэргэлһэн хүршэнэр юм. Хоюулаа жэл бүри таряанай ургаса һайнаар ургуулдаг, бэлшээриин газараар, малаар адлирхуу агша. Теэд малай ашаг шэмэ абалгаар, илангаяа һү һаалгаар «Сибиряк» колхоз һая болотор аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг саг үргэлжэ барижа байдаг һэн. Энэ тугаа һая наашадаа ондоо колхоздо абтахагүй гэжэ һанахаар байгаа.

Заиграйн һаалишадай һайшаалта үүсхэлые Түнхэнэй малшад һонирхон дуулаад, ажал хүдэлмэреэ үшөө дахин шалгажа, арга боломжоёо элирүүлжэ эхилээ һэн.

17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө үдэрэй хахад пүүд һү һаажа, жэл соо һү абалгаяа нёдондонойхиһоо 500 литрээр дээшэлүүлхэ аргатайбди гэжэ колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта элирүүлһэн байгаа. Түрүү һаалишан Дулма Зомонова мүнөө жэл үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа урдынхиһаа 700 литрээр дээшэлүүлхэ уялга абаба. Бэшэшье һаалишад һү ехээр һааха гэжэ шиидэһэн байгаа.

Абаһан уялгаа дүүргэхын түлөө тэмсэлэй эхилхэдэ тус артелиин һаалишад хүршэ «Сибиряк» колхозой һаалишадтай мурысөөндэ оролсожо, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта болотор һү һаалгаар тэдэниие хүсэхэ гэһэн зорилго табяад, бүри эршэмтэйгээр хүдэлжэ эхилээ һэн. Хэлэһэн үгэеэ тэдэнэй дүүргэхэнь бэрхэтэй гэжэ зарим хүнүүд һанадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, энээнһээ урагша үбэлэй һарануудта һү һаалгаар аймагай нэгэшье колхоз «Сибиряк» артелиие хүсэхэһөө байха, дүтэшье ошодоггүй бэлэй. Нэгэтэ аймагта болоһон зүблөөндэ «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ С. Н. Шафиров хүршынгөө үүсхэл зорилго тухай дуулаад,—«маанадые хүсэхэнь бэрхэтэй байха» гэжэ хэлээ һэн.

Теэд орэйдоол нэгэ һара үнгэрөөд байхада 17 партсъездынхид һү һаалгаар хүршынгөө болон аймагай бүхы колхозуудай урда орожо, КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаба.

Тус артелиин һаалишад богонихон болзор соо энэ амжалта яажа туйлааб гэхэдэ, үнеэдэйнгээ тэжээл һайжаруулхаһаа гадна, колхозой парторганизаци болон правлени һаалишадай дунда социалистическэ мурысөө бодото һайнаар эмхидхэн, дэлгэрүүлһэн байна. Тон түрүүн малшадай байра байдал һайжаруулаа, һаалишадай һайнаар хүдэлхэ эрхэ нүхэсэл бии болгоо һэн. 16 үнеэтэй байһан һаалишадта 2 үнеэ тушаажа үгөө. Шухала хэрэгсэлээр, гутал хубсаһаар тэдэниие хангадаг, түлеэ түлишэ буулгажа үгэдэг болоо.

Мүн малшадай культурна эрилтые хангахын тула улаан булан шэнэдхэн һэргээгээд, шэнэ газетэ, ном, журналнуудые үгэдэг болоо һэн. Һаалишадтаа ажалта үдэрэйнь нэмэлтэ түлбэри таһалгаряагүй үгэжэ байха гэжэ правлени шиидхэбэ.

Үдэр бүриин туһаламжа абахадаа һаалишад бүри һайнаар хүдэлдэг болоо һэн. Үнеэдтээ үбһэ тэжээл үгэхэдөө тэрээнээ шэмэтэ тэжээлтэй холёод, солоомо буйлуулжа, дабһалаад үгэхэдэнь ехэ дуратайгаар эдидэг байна.

—Тэжээлээр дутамаг байгаад, үнеэ һаахада бэрхэтэйшэг байна. Теэд, бидэ аргынь олоод лэ һү ехые һаанабди. Намда «Уралка» гэжэ нэрэтэй, сүүдхэ соо 20 литр һү үгэдэг тэн һайн үнеэн бии. Энэ үнеэгээ элдэб янзын тэжээлээр эдеэлүүлдэгби. Һү багаар гарадаг үнеэдтээ тэжээл нормолжо үгэдэгби. Үнеэдэйнгээ дэлэн бүлеэн уһаар угаагаад, эльбэжэ, нидхэржэ һаадагби,—гэжэ түрүү һаалишан комсомол Александра Садыева хөөрэнэ.

Нүхэр Садыева—залуу һаалишан юм. Оройдоол үбэлэй эхиндэ һаалишанаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор, хэшээлтэйгээр хандаһанай ашаар 3 һарын туршада үнеэн бүриһөө 770 литр һү һаажа, Александра аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлэнхэй.

Энэ түрүү һаалишанай дүй дүршэл халан абажа, колхозой бэшэшье һаалишад һү ехээр һаахын түлөө тэмсэнэ.

Нүхэд Зомонова, Жадагаева, Ангаскиева, Елизавета, Евгения Попованууд, Ардуева энэ болзор соо 600—700 литр һү һаагаа. Тэдэнэр үнеэн бүриһөө сүүдхэ соогоо хахад пүүд һү һаана. Мүнөө жэл үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 500 литрээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга тус колхозой һаалишадай дайшалхы зорилго болонхой.

Колхозой парторганизаци болон правлени һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мурысөө саг үргэлжэ шалган согсолно, һү һаалгын дүнгые үдэр бүри гаргана.

Һара соогоо, арба, табан хоног бүри, үсэгэлдэр, мүнөөдэр хэды шэнээн һү һаагаабиб гэжэ һаалишан бүхэн мэдэжэ байдаг. Һү һаалгын дүнгүүд самбар дээрэ байдаг, тэрээн тухай агитаторнууд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд бэшэ зондоо хөөрэжэ үгэдэг юм.

Һара бүриин һүүлдэ фермэнүүдтэ малшадай үйлэдбэриин зүблөөн үнгэргэгдэдэг, шухала асуудалнууд хэлсэгдэнэ, дутуу дунданuудые элирүүлэн, тэдэниие зайсуулха хэмжээ абтадаг.

Ингэжэ 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени болон парторганизаци һаалишадайнгаа һайн һайхан үүсхэл дэмжэн абаад, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө мурысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Мүн «Сибиряк» колхозой һаалишад Улаан тугаа бусаахын түлөө эршэмтэйгээр ажаллана. Хүршэнэр һү ехээр һаахын түлөө иигэжэ тэмсэнэд.

Е. Митахинов.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЫН ХУУДАҺАНУУДҺАА

ХҮНДЭ АШАА ШЭРЭДЭГ МОРИДОЙ ҺОРЁОН

Шэнэ Заганай мори һоридог ипподром дээрэ ородой хүндэ ашаа шэрэдэг үүлтэрэй моридые туршалга һаяхан болоо. Морид гурбан янзын һорилгоор туршагдаа.

Бүхы янзын һорилгоор Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 1955 ондо гараһан «Ледокол» гэжэ халюун азарга илажа гараа.

Түрүүшынь туршалга 350 килограмм ашаатай тэргэдэ хүллэһэн морёор 2000 метртэ гүйлгэжэ гаралган болоо. Тэрэ зайе «Ледокол» азарга 8 минута 45 секунда соо хатараар ябажа гараа. Хоёрдохи янзынь туршалгада —800 килограмм ашаатай тэргэдэ хүллэгдэһэн энэ азарга 2000 метр зайе 18 минута 45 секунда соо гаталһан байна. Туршалгын һүүлшын шата 80 метртэ 2200 килограмм ашаатайгаар гүйжэ гаралга болоно. Түрүүшын хоёр шатые дабажа гараһан тэрэ азарга энэ зайе 36 секунда соо гүйжэ гараһан байха юм.

«Вперед» гэжэ Мухаршэбэрэй аймагай газетэ.

АХАДҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУД

Гурбан ахадүү — механизатор Балаганскитан колхозно бүлэдэ һаяхан ерээ. Богонихон сагай хугасаа соо тэдэнэр колхознигуудай дунда хүндэтэй болоо.

Ехэ аха Василидань колхозой үйлэдбэриин эгээн харюусалгатай һалбари — техникэ, механизаци даалгагдаһан байха юм. Тэрэ хадаа полевой хүдэлмэриин эгээн харюусалгатай мүнөө үедэ үдэр һүниие мэдэнгүй ябажа, механизаторнуудта туһална.

Дүүнэрынь — Григорий Виктор хоёр трактористнар. Эдэнэр хоюулаа нэгэ тракторта хамта хүдэлнэ. Эдэнэр үдэрынь тарилга хээд, һүниндөө ондоо хүдэлмэридэ ябана. Тэдэнэй «Прибайкалец» колхоздо хабарай тарилга богони болзорто хэгдэжэ дүүргэгдээ.

«Знамя победы» гэжэ Прибайкальска аймагай газетэ.

ТҮРҮҮ ГҮҮРТЭ

Свердловой нэрэмжэтэ колхозой Улятуйка гэжэ газарта байдаг комсомольско-залуушуулай гүүртэ аймагай колхозуудай комсомолшуудзалуушуулай гүүртэнүүдэй мурысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Энэ гүүртэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 538,4 литр гэхэ гү, ... али апрель һара соо 148 литр һү һааһан байна. Энэ түрүү гүүртэдэ ВЛКСМ-эй айкомой дамжуулгын вымпел барюулагданхай.

Залуу һаалишадай мурысөөндэ мүн лэ Свердловой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Любовь Филиппова илаа. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1049, апрель һара соо 255 литр һү тэрэ һааһан байна.

«Торейский колхозник» газетэһээ.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОЖО БАЙНА

Бүтүү тайгын дунда, үзэсхэлэн һайхан газарта, Усть-Баргажан тосхоной захада зэлэ татуулжа, зэргэлүүлэн бариһан шэнэ гэрнүүд олоороо бодхоогдобо. Энэ хадаа Баргажанай леспромхозой үшөө нэгэ шэнэ тосхон Шанталык гэдэг болоно.

Тосхондо байрын арбаад гэр, һургуули, медицинскэ пункт, столово, 3 магазин, Культурын байшан болон бусад баригдаһан, нээгдэһэн байна. Модошодой гэртэ электрын гэрэл, радио оруулагданхай.

Мүнөө жэл тосхондо байрын арбаад гэр, больница, ТЭЦ баригдахань, культура ба амаралтын парк болбосон түхэлтэй болгогдохо.

«Баргузинская правда» газетэһээ.

Грузинска ССР. Эльдарска үүлтэртэ хонинoй совхоздо грузинска нарин нооһотой шэнэ үүлтэрэй хонид бии болгогдоо. Эдэ хонид нарин нооһотой, өөхэлиг һүүлтэй юм. Тиихэдэ хадын бэлшээридэ ябахадаа тааранхай шэрхи бүхэ бэетэй юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) совхозой главна ветеринарна врач Г. Хучуа, зоотехник И. Бадзошвили, хонинoй үүлтэртэ фермые даагша И. Чарашвили, Эльдарска хонинoй совхозой директор И. Болквадзе гэгшэд хусануудые шалган хаража байна. худөө ажахын наукануудай кандидат

ТАСС-эй фотохронико.

Хурьгадые эхэһээнь таһалжа харууһалха тухай

Республикымнай түрүү хонишодой отаранууд, мүн зарим колхозуудшье үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 120—140 хурьга абажа, эрхим амжалта туйлаа һэн. Теэд бүхыдэнь республика соогоо абажа үзэхэдэ, олонхи аймагуудта зуун хонин бүриһөө оройдоол 50—60 хурьган абтаһан байха юм.

Иимэ бирагүй дүнгэй ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ олонхи аймагуудта хурьгалһан эхэ хонидые хаһа сагтань отоодо оруулха хүдэлмэри тон хайша хэрэгээр хэгдээ. Жэшээлхэдэ, үбэл хурьгалһан хонидынь хабар хожом болотор хурьгатаяа ябаһан дээрэһээ ехээр тураһан, муудаһан байжа, ногооншье хүсэд һайжараагүй. Хаһа сагтаа хусада оронгүй һубайршоо. Тиигээдшье аймагуудта хонидой отондо орохо саг ехээр алдагдаһан байна. 30—35 хоног соо отондо ороходо ёһотой аад, аяар хоёр-гурба һарын туршада олонхи хонидынь ороогүй ябаа. Энээнһээ боложо зарим колхоздо эхэ хонидойнь 20—30 процент һубайршаһан байха юм.

Байгша ондо республикымнай бүхы хонишод түрэл парти, правительствынгаа Хандалгаар зоригжожо, хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, зуун эхэ хонин бүриһөө 140-һөө үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ зорилго табинхай ажаллана. Энэ харюусалгата уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада нёдондонойнгоо алдуу дутуунуудые харадаа абажа, энэ жэлдэ ажал хүдэлмэреэ зүбөөр, бодомжотойгоор эмхидхэхэ хэрэгтэй болоно.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай отаранuудта үбэл гараһан хурьгадые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ, хэнзэлхэ эхэ хонидоо һайнаар харууһалха, мүн үбэл эртэ түрүүлхэ хонидоо зундаа дахин үрэжүүлхээр бэлдэхэ гэхэ мэтэ тон шухала хүдэлмэри эхилхэнь. Тиимэһээ нэн түрүүн хаа хаанагүй бүхы хурьгадаа заабол майн эсэс болотор эхэһээнь һалгаагаад, түсхай бүлэгүүд болгожо, бэлшээжэ эхилхэ хэрэгтэй. Тиигээд хурьгадһаань һалгааһан бүхы эхэ хонидоо һайса наринаар шалгажа, бэеынь шадалай, нооһонойнь шанарай зэргээр, наһаарынь илгаад, түсхай отаранууд болгохо шухала. Нэгэ отарада 600—700 хонинһоо олон бэшэ байха зэргэтэй. Гадна, ехээр хүгшэрһэн, шүдэгүй болоһон гү, али һубайрдаг хонидые илгажа, мяхан болгохоор шахахада яахаб. Отондо оруулха, түрүүлхэ хонидоо эгээл эдеэлсэ һайнтай, ургаса ногоотой газарта оролдосотой ханалгатайгаар адуулха хэрэгтэй. Аргатай һаа, туранхай, муушаг хонидтоо нэмэлтэ ногоон тэжээл, силос, таряа талханай зүйл эдюулжэ байгаад адуулбал тон зохистой һэн. Тингэжэ хонидойнгоо адуулга, бэлшээлгэ, уһалалгые зүбөөр эмхидхэжэ шадаад байбал, зун июнь, июль болотор хонид нилээд шадал тамираа һайжаржа 25—30 хоногой туршада лаб отондо орохоор болоод байха бшуу. Зунай эхин һарануудта хонидые илангаяа бэлшээжэ таргалуулха гээшэ хонишодой өөһэдынь дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари, оролдолгоһоо сүм дулдыдаха байна. Тиимэһээ эхэ хонидые адуулагшадаар дүй дүршэл ехэтэй, оролдосотой хүнүүдые табиха шухала.

Тэрэшэлэн хурьгадые эхэһээнь һалгаагаад, һайнаар, зүбөөр харууһалжа, бэлшээжэ ехэ болгохо гээшэ мүн лэ тон харюусалгатай хэрэг юм. Хурьгадаа эхэһээнь һалгаагаад, эрэ эмээрэнь илгаха 600—700 толгой хурьгадые нэгэ отара болгон таһалха хэрэгтэй. Эхээ хүхэжэ байһан хурьгадые гэнтэ һалгаагаад, гансал үбһэ тэжээл дээрэ байлгахада бэрхэтэйшэг болохо бшуу. Тиимэһээ илангаяа хожомой хурьгадта һайхан үбһэ, зелёнко, таряа талханай зүйл эдюулжэ, машиндагдаагүй һү уулгажа байгаад, дадхааһаар тунга ногоондо бэлшээхэ хэрэгтэй. Хурьгадые адуулхадаа үдэртөө хэдэн дахин һайса уһалха шухала. Юуб гэхэдэ, эхынгээ һү хүхэжэ ябаһан нарай мал ехээр ундаа хүрэдэг ха юм. Мүн хурьгадай зариманиинь уһан дээрэ хөөрсэгэнөөд, хүсэд уһалангүй гарашадаг. Энээниие хурьгашад һайса адаглажа, хаража, бултыень уһалха зэргэтэй болоно. Хурьгадые адуулхадаа ехээр зайлгангүй, тунга һайн ногоотой газарта бүхэли үдэртэнь бэлшээхэдэ таарамжатай. Зунай бэлшээриин үедэ хурьгадаа элдэб үбшэнһөө һэргылжэ, ветеринарта үзүүлжэ, шалгуулжа байха хэрэгтэй. Хурьгадай харууһалга, эдеэлүүлгые иигэжэ зүбөөр эмхидхэжэ шадаад байбал, намартаа тэдэ 30—35 килограмм шэгнүүртэй түлгэ хонид болодог.

С. Нефёдов, зоотехник.

«БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Эхин парторганизациин хүдэлмэридэ анхарал хандуулха“

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон статья соо КПСС-эй Прибайкальска айкомой партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табина, тэдэндэ туһа хүргэнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соохи дутуу дунданууд элиржэ, тэрэниие усадхаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Манжиханов редакцида мэдээсэбэ.

**

Манай газетын апрелиин 27-ной номерто толилогдоһон «Эдеэ хоол муугаар бэлдэнэ» гэһэн гаршагтай статья соо Баргажанай аймагта эдеэ хоолой магазинууд болон предприятинуудай муугаар хүдэлдэг, байдалайнь муухай, ариг сэбэрые сахидаггүй байһан тухай хэлэгдэһэн һэн.

— Тус статья аймпотребсоюзай заседани дээрэ худалдаа наймаанай үргэн ниитэ хүдэлмэрилэгшэдэй ... баадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэ..., —гэжэ аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Колмаков редакцида мэдээсэнэ.

Мүнөө шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна.

Ажалшадай бэшэгүүдээр хэмжээ абтаба

Улан-Удын Шмидтын үйлсэдэ... 43-дахи гэртэ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид байрладаг. Энэ гэр газаа талаһаа харахада зохидхон, харша ... реэтэй аад, досоонь ороходо ехэ хүйтэн, эмхи гуримгүй, муухай, тооһо шоройтой байдаг. Пеэшэн түлихэдэ утаа хаядаг гэжэ манай редакцида худөө бэшэгшэ нүхэр Надмитов мэдээсэһэн байгаа.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгаад, хэмжээ абахын тула колхозой правлениин дууладаһан юм.

Шалгажа үзэхэдэ дээрэ дурсагдаһан дутуу дунданууд зүб байба, тэрэниие усадхаха тушаа хэмжээ абтаа гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Очиров редакцида мэдээсэбэ.

Хангалтагүй хүдэлмэриингөө түлөө тус гэрые даагша нүхэр Ло...чева колхозой правлениин шиидхэбэреэр ажалһаа сүлөөлэгдэжэ, Һаяар энэ гэр заһагдажа эхилхэнэ.

**

Цакирай магазинууд муу шанартайгаар бариһан хилээмэ худалдана, тиихэдэ сагаан хилээмэ оройтожо наймаанда гаргана гэһэн гомдол редакцида ороһон юм.

Шалгаад, хэмжээ абахынь тулаа Закаменай аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Сенгеевтэ редакци хандаһан байгаа.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба, тэрэниие усадхахын тула хэмжээ абтаа гэжэ нүхэр Һаяхан аймпотребсоюзһаа эрэбэ.

ЗАҺАБАРИЛГЫН-ТЕХНИЧЕСКЭ СТАНЦИНУУДТА АЖАХЫН ТООСОО НЭБТЭРҮҮЛХЭ

Байгша ондо республикымнай диилэнхи колхоз МТС-һээ элдэб машина, худөө ажахын зэр зэмсэг худалдажа абанхай. Тиигэжэ МТС-үүдэй хубилгагдахада тэндэнь заһабарилгын-техническэ станцинууд эмхидхэгдэжэ байна.

Заһабарилгын-техническэ станцинууд ажахын тоосоото гүрэнэй предприятинууд байха зэргэтэй. Ажахын тоосоон хадаа гүрэнэй зөөри арьбалха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин түсэб хаһа саг соонь дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай.

Тэрэшэлэн заһабарилгын-техническэ станци колхозуудай машина, тракторнуудые заһабарилха, тэдэниие хэрэгтэй зүйлнүүдээр, шэнгэн түлишэ, тоһоор хангахаһаа гадна, колхозуудай абаһан техникээ зүбөөр хэрэглэхэдэнь, механизаторнуудые бэлэдхэхэдэнь туһалха уялгатай юм. Энэ хүдэлмэреэ һаадгүйгөөр ябуулхын тулада РТС-үүд өөһэдынь жасатай байха зэргэтэй болоно.

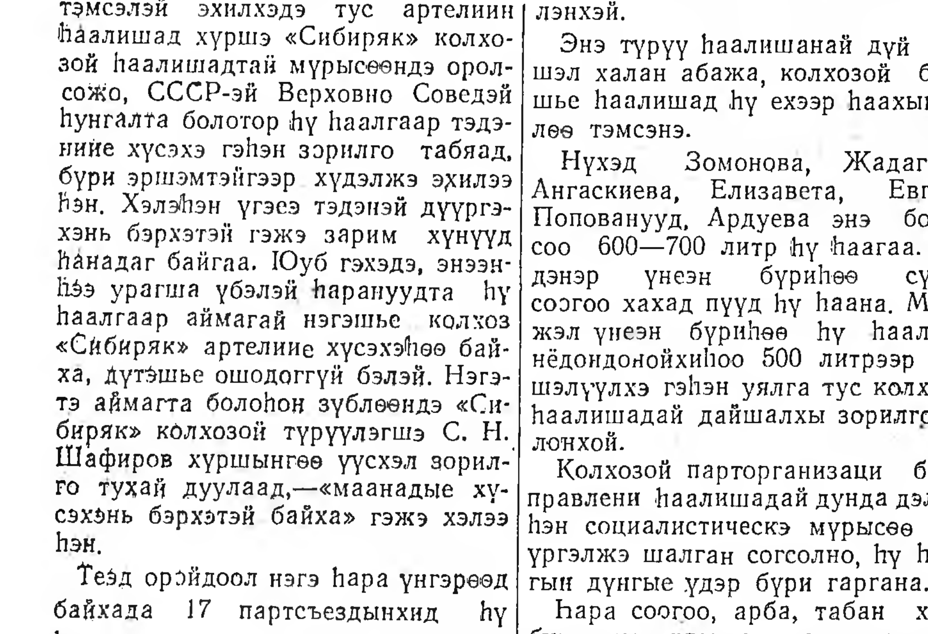
Мүн би һанахадаа сезонно хүдэлмэридэ гаргашалхыень гүрэнэй банк РТС-үүдтэ богонихон болзорой урьһаламжа үгэхэ ёһотой гэжэ бодоноб. Иимэ урьһаламжа үгэһэн гүрэнэй банк РТС-эй мүнгөө гаргашалһан баримтануудтай дансануудыень хинан шалгажа, һангай зөөри гамнаха, гаргаһан продукциингаа үнэ сэнгые доошолуулха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй.

Гүрэнэй банкын РТС-тэ урьһалаар ... һан мүнгэн бэлэдхэлэй эмхинүүдтэ колхозуудай тушааһан хүдөө ажахын продукциин түлөөһэнһөө саагдаха ёһотой. Тиимэһээ заһабарилгын-техническэ станцинууд колхозуудай ажахые улам хүгжөөжэ, ... хүдэлмэриингөө үнэ сэнгые доошолуулхые оролдохо бшуу.

Заһабарилгын хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, РТС-эй захиргаанай аппарадые һайса хорооход хада, колхозуудай техникэ заһабарилгын болон бусад шье хүдэлмэриин үнэ сэн илангаяа доошолхо байна. Зүгөөр, мүнөө МТС-үүдтэ байһан захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдые тэрэ зангаараа РТС-тэ үлөөгөөд байхада тэдэнэй захиргаанай аппарадай гаргашань үшөөл ехэ байһаар. Харин МТС-эй хүдэлмэриин мэргэжэлтэдэй хахад шье колхоздо ороо һаань, бүхы республика доторoo жэл бүри 8 миллион түхэриг мүнгэ алмаха аргагүй болонобди.

Заһабарилгын-техническэ станцинуудые ажахын тоосоондо оруулха шэнэ хэрэг гээшэ. Тиимэһээ РТС-үүдэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, тэндэ бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдые табиха, мүн Госбанкын зүгһөө ... тэндэ мүнгэ урьһалха хэрэгтэ бодомжотойгоор хандаха хэрэгтэй гэжэ һанамаар.

Ф. Тютрин, Гүрэнэй банкын ... контор... худөө ажахын ... ахалагша инспектор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Механлит» заводто капитальнаар заһабарилагдаһан «КДТ-40» маркын модо шэрэдэг трактор харуулагдана.

Л. Апреловэй фото.

Уралан нарижуулагшад

Энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалистическэ мурысөөндэ оронойомнoй бүхы хүдэлмэришэд оролсоод, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Тэрэ тоодо манай Улан-Удын «Механлит» заводой хүдэлмэришэд үнгэрһэн 4 һарынгаа түсэбые хараалагдаһан сагһаань урид дүүргэжэ, жэлэйнгээ даалгабариие декабриин 15-да гүйсэдхэхэ гэһэн хэрэгтээ түрүүшын алхам хэбэ. Энэ заводойхид 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые бүхы дээрэнь 116 процент, товарна продукци гаргаха түсэбөө 116,5 процент дүүргэһэн юм. Эршэ хүсэтэйгөөр ажалладаг хүдэлмэришэд продукциингаа үнэ сэн химдаруулһанай ашаар 4 һара соо 118 мянган түхэригэй алмалта хээ. Бэлэн болоһон продукци худалдаха түсэбөө 275 мянган түхэригөөр үлүүлээ.

Тиигэжэ тус заводой коллективтэ КПСС-эй Советскэ райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан юм. Туг абаһан хүдэлмэришэд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, час, минута бүхэнөө ашагтайгаар хэрэглэн, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнхай.

— Бидэнэр хүндэ хүдэлмэреэ оньһожоруулһанай, үйлэдбэридөө түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһанай ашаар дамжуулгын Улаан туг абаабди,—гэжэ механическа цехын начальник Михаил Григорьевич Санковец омогтойгоор мэдүүлнэ.

Үнэхөөрөөшье 4 һара соо заводой цех бүхэндэ хуушан станогууд заһагдажа, оньһожоруулагдаһан, шэнэ станогууд олоор тодхогдоһон юм. Мүн трактор, машинануудай деталиие газаа талаһаань угаан сэбэрлэхэ станок түхеэрэгдэнхэй.

— Бидэнэр трактор, машина богони болзор соо, бүри һайнаар заһахын, үйлэдбэридөө уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхал бүри олоор нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэнэбди,—гээд механическа цехын түмэршэ дархан Иван Наделин урматайгаар хөөрэнэ.

Энэ нүхэр заводой түрүү хүдэлмэришэн, эдэбхитэй уралан нарижуулагша юм. Һаяхан Иван Александрович «МАЗ-200» автомашинын кронштейниие шэнэ аргаар шудхаха дурадхал оруулаа. Тэрэнэй үнэтэ дурадхал заводой мэргэжэлтэдээр һайшаагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, мүнөө кронштейн бүтээлгэ урданайхида орхoдоо 5 дахин дээшэлээ. Мүн шанарыншье һайжараа.

Тиихэдэ хабсаралгын цехын слесарь Константин Павлович Якимов үнгэрһэн 4 һара соо уралан нарижуулгын гурбан дурадхал оруулжа, тэдэнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэ дурадхалайнь ашаар 15530 түхэригэй алмалта хэгдэбэ. Тэрэшэлэн цехын түрүү мастер А. Никонов слесарь Шишмаревтой хамта үнэтэ дурадхал оруулжа, 14358 түхэригэй алмалта хэбэ. Үдэр ерэхэ бүри түрүү хүдэлмэришэдэй улам хүсэтэйгөөр, шэнэ, дэбжэлтэтэйгээр хүдэлжэ байхадань, тэдэнэй жэшээгээр ажаллаашад бүри олошорно. Жэшээлхэдэ, слесарь Сергей Бачлык хоёр хүнэй хэдэг хүдэлмэриие гансаараа хэдэг болоо. Сергей Дмитриевич тракторнуудай лебёдконуудые, мүн тэрэниие жолоодолгын детальнуудые хабсаргадаг юм. Сергей Бачлыгтал адли һаянай сууда гараһан түрүүшүүл завод соо олон болоо.

Хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулга, үйлэдбэридөө шэнэ технологи, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхал нэбтэрүүлгэ хадаа ажалай бүтээсые хараа байса дээшэлүүлдэг, шанарыень һайжаруулдаг гээшэ. Энээниие һайса ойлгодог заводой новаторнууд байгша оной 4 һара соо 20 гаран уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээд, 60 гаран мянган түхэригэй продукци алмаба.

Н. Хазагаев.

…н ухибуудтэй эхэнүүд шагнагдаба

…АССР-эй Верховно Соведэй …идиум СССР-эй Верховно Со…й Президиумэй 1944 оной ав…н 18-най Указай үндэһөөр, …хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын …р» гэжэ орденоор, «Эхын ме…» гэжэ медаляар СССР-эй …овно Соведэй Президиумэй …эһөө шагнаба.

…рийн аймагай Тээгдэ тосхоной …й эзэн эхэнэр М. П. Николаева, …нск тосхоной гэрэй эзэн …эр А. А. Ильина, мүн энэ айма… Ранжурово тосхоной гэрэй …эхэнэр Н. Б. Сотнич, Прибай…ска аймагай Батурино тосхо… гэрэй эзэн эхэнэр Е. И. Ерже…, Заиграйн аймагай Шэнэ Бэ… тосхоной хүдэлмэрилэгшэ … Васьковская, Баргажан Ада… хүдэлмэришэдэй тосхоной гэ… эзэн эхэнэр А. В. Ковалева …эд 9 ухибүү түрэжэ хүмүү…һэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» 1-дэхи шатын орденоор шаг…аба.

…йман ухибүү түрэжэ хүмүү…һэн 14 эхэ «Эхын алдар» гэжэ …и шатын орденоор шагнагдаа. …эй тоодо: Заиграйн аймагай …эйн фельдшерскэ пунктын …мэрилэгшэ Ц. Б. Базарова, …ршэбэрэй аймагай «Үнэн» …зой гэшүүн Дарима Очирова, …нэй аймагай 17 партсъездын …жэтэ колхозой гэшүүн Д. А. …пилова, мүн энэ аймагай … тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр … Шагланова болон бусад бии.

…оон ухибүү түрэжэ хүмүү…һэнэйнгээ түлөө «Эхын ал…» гэжэ 3-дахи шатын орденоор …н шагнагдаба. Тэдэнэй дунда: …н аймагай «Улаан Тори» …зой гэшүүн О. Ц. Норбоева, …канай аймагай Элһэн нюта… гэрэй эзэн эхэнэр Ц. А. Саба… Улан-Удэ городой Советскэ …ой хүүгэдэй 5-дахи яслиин …мэрилэгшэ Д. Ж. Шарбунаева, …ршэбэрэй аймагай Шаралдай …ой гэрэй эзэн эхэнэр А. С. …ова, Түнхэнэй аймагай Кали… нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн … Сыдыкова, Мухаршэбэрэй …гай Боом тосхоной гэрэй эзэн … Зандарма Цыдыпова болон … бии.

…н медаль» гэжэ 1-дэхи ша… медаляар 68 эхэ, «Эхын ме…» гэжэ 2-дохи шатын медаляар …ун шагнагдаһан байна.

Һурагшадай …эдбэриин бригада эмхидхэгдэхэнь

…энгын аймагай Доодо Ху… долоон жэлэй һургуулиин …шад амаралтынгаа үдэрнүүд…эхи «Эрдэм» колхозой гүүр…он отарануудта ошожо, по…бшалан дээрэ малай шэбхэ …жа тараана.

…агша классуудай һурагшад … амаралтын үедэ багшана… хүтэлбэреэр үйлэдбэриин … эмхидхэн, колхозой огород … хүдэлмэрилхэ гэжэ шии… Ингэжэ һурагшад колхоздоо ….

Д. Доржиев, тракторист.

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо мүнөө жэлдэ 1200 шахуу гектар сабшалан уһалагдаха юм. Наһажаал колхознигууд Ухинжап Жапов Нима Мангалов хоёр сабшалан һайнаар уһалжа, үбһэнэй ехэ ургаса абахын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Жапов, Мангалов гэгшэд сабшалан уһалжа ябана.

А. Мантаевай фото.

Луговодууд хүдэлжэ эхилээ

Жэлһээ жэлдэ улам үдэжэ байгаа ниитынгээ малые бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангажа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын, һү, тоһо, мяха бүри ехээр абадаг болохын тулада Кударын аймагай колхозууд горьтой хүдэлмэри хэжэ байна. Эндэхи колхозуудай түрүү луговодууд үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса абадаг болохын түлөө тэмсэжэ, илангаяа һүүлэй хоёр—нэгэн жэлэй туршада зарим тэды амжалта туйлаа.

Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим луговод нүхэр Н. Дампилов үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө даажа абаһан сабшалангай гектар бүридэ 12 тонно һайса нэгшээгдэһэн наг шэбхэ гаргажа адхаад, хабартаа газараа хүнгэн борнойгоор хүрьһэнэйнь дээрэхиие зөөлэрүүлжэ борнойлһон юм. Тиигээд хабар, зундаа сабшалангаа дүрбэ дахин һайнаар уһалһан байна. Тиигэжэ сабшалангаа һайнаар, зүбөөр үтэгжүүлһэн, уһалһанайнгаа ашаар урда жэлнүүдтэ оройдоол 80—90 центнер үбһэ абтадаг газарһаа нүхэр Дампилов нёдондо гектар бүриин 25 центнер ургаса хуряагаа юм. Далаад га сабшалангай газарһаа хамта 1720-ёод центнер эрхим шанартай үбһэ хуряагаа. Үрэжэлтэй һайн «Подхаян» гэжэ сабшалангай гектар бүриһөө 40 центнер хүрэтэр ургаса абтаа.

Энэ колхозойхид нёдондо жэлдэ үбһэ ногоо муутай, гектар бүриһөө оройдоол 5—6 центнер үбһэнэй абтадаг «Халзаниха» гэжэ сабшалангай газарые хахалжа элдүүрилээд, зелёнко тарижа, гектар бүриһөө 70 центнер шэмэтэ тэжээл ургуулжа абаа һэн.

Байгша ондо энэ колхоз нуга сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Эндэ үбэлдөө нуга сабшалан дээрэ бүхыдөө 3 мянга шахуу тонно наг шэбхэ тараагдаа. 50 га сабшаланда хүрэхэ хэмжээнэй минеральна үтэгжүүлгэ бэлдэгдэнхэй. Мүн луговодуудай 5 звено эмхидхэгдэжэ, тэдэнэртэ газарынь таһалжа үгтөөд, ямар газарай гектар бүриһөө хэды шэнээн үбһэ ногооной ургаса хуряаха тухай уялга абтанхай. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой луговодууд түсэбэй ёһоор сабшалангаа уһалжа байна. Бүхыдөө эндэ 700 га сабшалан дүрбэ дахин уһалагдаха юм. Мүн 300 га газарта хүрьһэ зөөлэрүүлхэ борнойлго хэгдэбэ. Колхозой түрүү луговод Н. Дампилов энэ жэлдэ өөрынгөө даажа абаһан 70 га сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 40 центнер үбһэ ногооной ургаса хуряаха уялга абанхай. Уялгаяа дүүргэхын түлөө үсэдөөр тэмсэжэ, суута луговод сабшалан дээрээ 600 тонно наг шэбхэ гаргаад, һаянай бүхы газараа түрүүшынхиинь уһалба.

Тэрэшэлэн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ малда үбһэ болон шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэхын тулада баһал горьтой ажал хэнэ. Эндэ сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ болон кукуруза тарижа ургуулха тусхай хэдэн звено эмхидхэгдээ. Бүхыдөө сабшалан дээрэ мянгаад гаран тонно наг шэбхэ гаргагдаад, мүн олохон гектар газар һайрамай уһаар уһалагдаа. Ойрын үдэрнүүдтэ эндэхид сабшалангаа уһалжа эхилхэнь. Тиигэжэ колхозойхид 330 га сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер үбһэ абахаар хараална.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ ногооной, кукурузын муу бэшэ ургаса абаһан «Путь к коммунизму» колхозойхид энэ жэлдэ табан зуугаад гектарта кукуруза таряад, ногоон эшэ набша элбэгээр абажа, һаамхай үнеэн бүридэ 10 центнер силос бэлдэхээр шиидэнхэй. Артелиинхид һаяшаг эртынгээ тарилгые дүүргээд, эгээл һайн үрэжэлтэй, шэнээр элдүүрилэгдэһэн газараа уһалжа, тэндээ кукуруза тарихаар бэлдэжэ байна. Нёдондо энэ колхоз табан га үлүүтэй газарта хартаабха таряад, намаршаг тээ тэндээ. 30—40 килограмм шэгнүүртэй 200 гаран гахай оруулжа, хоёр һара соо һэндүүлээд, тэдэнээ 80-яад килограмм шэгнүүртэй болгожо тушаагаа. Тиигэжэ гахайн мяха абалгада ажалайшье, тэжээлэйшье гаргашые горьтойхоноор химдаруулһан байна. Мүн хартаабхынгаа ургаса хуряалгада гаргаша хээгүй.

Газар тарялан, сабшалангаа зүбөөр ашаглажа, һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа шадабал, үбһэ ногооной үндэр ургаса абажа, ойрын жэлнүүдтэ колхозуулнай адуу малаа бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр дүүрэн хангаха аргатай гээшэ.

Ф. Хандархаев.

Пионернүүдэй 36-дахи жэлэй ой

Пионернүүдэй бүхэсоюзна организациин байгуулагдаһаар 36-дахи жэлэйнь ойн мүнөө жэлдэ гүйсэхэеэ байһантай дашарамдуулан, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй VIII пленум энэ үдэрые саашадаа майн 19-дэ тэмдэглэдэг болохо гэжэ шиидхэһэн юм. Тиимэһээ Пионернүүдэй бүхэсоюзна организациин үдэр бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо Бурят-Монголой городуудой болон хүдөө нютагуудаар баярай оршон байдалда тэмдэглэгдэбэ.

Уржадэр, майн 18-да Улан-Удын Соведүүдэй талмай дээрэ городой пионернүүдэй баярай жагсаал болоо. Тэндэ горОНО-гой зүгһөө нүхэр Жамсарано, ВЛКСМ-эй обкомой зүгһөө нүхэр Волыгина гэгшэд пионернүүдые амаршалжа, саашадаа амжалтатай һайнаар һураха, коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ үнэн сэхэ тэмсэлшэд болохыень хүсэбэ.

Баярай жагсаалай һүүлээр клубуудай дэргэдэхи, хүүгэдые хүмүүжүүлдэг гэрэй уранһайханай коллективүүд концерт харуулаа. Мяха-консервын комбинадай клубай дэргэдэхи хүүгэдэй секторэй, городой Пионернүүдэй Байшангай коллективүүд һонирхолтой концерт табижа, бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулба.

Байгша оной июниин 18-да пионернүүдэй республиканска слет Улан-Удэдэ болохо юм. Мүнөө республикымнай бүхы пионернүүдэй организацинууд энэ слёдто бэлдэжэ байнхай.

Б. Михайлов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай Орлигой дунда һургуулиин пионервожата М. А. Тамполеева уранһайханай концертдэ хабаадагшад Валерий Гулгонов, Валя Намсараева гэгшэдые сценэ дээрэ гарахынь урда бэлдэжэ байна. А. Истоминой фото.

Түрүү һаалишад

«Эрдэм» колхозой Жаргалантын гүүртынхид энэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абанхай. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула эршэмтэйгээр ажаллана. Һаяхан үнгэрэгшэ дүрбэн һарын дүн гаргагдажа, тус гүүртэ нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 10 мянган литр һү ехээр һааһан байба.

Дари Дамбаева даажа байһан үнеэн бүриһөө 615 литр, Бүтэд Дабаева 521 литр һү һааба.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 8—10 литр һү һаана.

Зэдэ. Д. Цыремпилов.

ТАСС-эй мэдүүлгэ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Ливанда боложо байһан хүдэлөөнтэй дашарамдуулан, энэ гүрэнэй доторой хэрэгтэ хамааралсаха, Дүтын Зүүн зүгэй араб гүрэнүүдтэ шанэ хашалта хэхэ шалтаг болгохоёо хариин зарим гүрэнүүдэй һэдэлгэ гаргажа байһан тухай мэдээсэлнүүд ороно.

Тэдэ гүрэнүүд Ливанда боложо байһан хүдэлөөниие һамбаашалан, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан тайбан, аюулгүй байдалда эсэргүү хорото ябуулга хэжэ байна гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Мүнөө тэдэнэр бяхан араб гүрэниие—Ливаниие имэ хорото ябуулга хэхэ газар болгохо гэжэ шиидэһэн байна.

Хилын саанахи хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёһоор, энэ ушар тон түрүүн юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Бейрутдэ байгаа баруун гүрэнүүдэй зарим посольствонууд бэеэ даанхай Ливан гүрэнтэй өөһэдынгөө оронуудай хани харилсаае эрхилжэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газар бэшэ боложо, харин энэ ороной арад зондо харша, хархис этэгээдүүдтэй үгэсөө хэдэг, ороной дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсадаг, колони байһан гүрэниие захиржа байһанда адляар захиралта хэжэ байха һэдэлгэнүүдые гаргадаг колонизаторнуудай штабууд мэтэ болошоо.

Америкын 6-дахи далайн сэрэгэй флот Ливанай эрьедэ дүтэлжэ түргэнөөр ошохо захиралта абанхай. Дундада далай дээрэ байгаа Америкын сэрэгүүдэй десантна сэрэгүүд түргэнөөр олошоруулагдана, Ливанай эрьедэ Америкын ябган сэрэгэй соединени буулгагдахаар бэлдэгдэжэ байна. США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, Ливанда Америкын буу зэбсэгүүд асарагдахань. Амгалан тайбан араб зонууд тэдэ зэбсэгүүдээр хэһээгдэхэ байна. Колонизаторнуудай имэ арга хэрэглэдэгынь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Бүхы байдал дээрэһээ харахада, энэ хуушарһан аргаяа бага сага сагааруулаад, хэрэглэхэеэ тэдэнэр һанана. Хуушанайшье, мүнөөнэйшье колонизаторнуудай энэ зорилгоор ямар арга хэрэглэхэеэ һайн мэдэхэ, дуршэнхэй байһаниинь сохомтой. Зүгөөр, тэдэнэр нэгэ ушарыел хараадаа абанагүй. Хэдэн зуун жэлэй туршада колонизаторнуудай урдаа барижа байдаг «таһалан хубаажа, засаглан зонхило» гэһэн империалистическэ хуушанай лозунгые хэрэглэхэ саг һалаа гэжэ тэдэнэр ойлгоногүй.

Политическа бэеэ даанхай байдалаа олоһон арадууд оронойнгоо баялигые өөһэдөө хэрэглэжэ байхаяа, Лондон гү, али Вашингтон руу хараашалангүй өөһэдынгөө арад зоной аша туһада таарамжатай, хэнһээшье мэдэлгүй политика ябуулхаяа оролдоно.

Тобшоор хэлэхэдэ, Зүүн зүгэй арадууд өөһэдынгөө гэртэ ёһотой эзэн шэнгеэр, бүхы арадуудтай амгалан тайбанаар, эбтэйгээр ажаһуухаяа хүсэнэ. Тэдэнэр «хүйтэн дайнай», буу зэбсэг түхеэрхэ, бага оронууд болон арадууд тээшэ татууһагүйгөөр хомхолзохо политика ябуулдаг НАТО, СЕАТО, Багдадска пакта гэдэгые эмхидхэгшэдэй һанаашаар ажаһууха дурагүй.

Баруун зарим гүрэнүүдэй, тон түрүүндэ, США-гэй Ливан тушаа — энэ ороной эб найрамдалда дуратай арад зон өөһэдынгөө хүршэнэртэй амгалан тайбанаар, эбтэйгээр ажаһуухаяал хүсэнэ, — араб бусад оронууд тушаа ябуулжа байдаг аашанууд энэ политикыень харуулна. Теэд арад зоной энэ эрмэлзэл колонизаторнуудай һанаанда таарангүй, тэдэнэр Ливаниие хүл, гараарнь—политическэшье, экономическашье талаарнь хүлеэд, тушаад байхаяа хүсэнэ бшуу.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ, харюусалгата нюурнуудай мэдүүлгэнүүд дээрэһээ харахада, доторойнь хэрэгтэ хариинхидай хамааржа байһанда эсэргүүсэн, оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые, конституцияа хамгаалан арад зоной тэмсэжэ байһан энэ ушарые Нэгэдэмэл Арабска Республика үүдхэнэ гэһэн хабартай худал хуурмаг шалтаг дурдаад, эдэ бүгэдэ ябуулганууд хэгдэжэ байна.

Энэ хадаа колонизаторнуудай һайн мэдэхэ болоһон аргань гээшэ. Хариин дарлалтаһаа мултархаяа һанаһан бага оронуудай эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл нэгэнтэ бэшэ ингэжэ һүнөөгдэдэг байһан юм. Урдань дээрмэдэлгын колониальна дай захалхын тулада имэ арганууд хэрэглэгдэдэг байгаа, харин мүнөө зарим бага оронуудта тэдэнэй өөһэдынь арад зоной дурагүй, зүгөөр хариин капиталистическэ монополинуудта аша туһатай, ээрхэг сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй стратегическэ түсэбүүдтэ тааралдаһан тиимэ гуримтай болохыень баадхахын тулада имэ арга хэрэглэгдэдэг болоо.

Урдань нэгэтэ хариинхидай хашалта баалалтаар зондо хажар болоһон «Даллес-Эйзенхауэрэй түсэб» гэдэгые зүбшөөн абанабди гэжэ засаг түрэ баригшадайнь мэдүүлһэн энэ оролдо эсэргүү интервенциин хэгдэжэ байһаниие ондоо юугээр тайлбарилхаар гээшэб?

США-гэй, баруунай зарим гүрэнүүдэй Ливан тушаа гаргажа байгаа хүлисэшэгүй ябуулгануудые сагааруулха зорилгоор Америкын хуулита пропагандын худал хуурмаг мэдээсэлнүүдые бэшэ, харин бодото байдалые зүбөөр хараха болос һаа, энэ асуудалда харюу үгэхэнь бэлэн.

«Даллес-Эйзенхауэрэй түсэбые»—колониальна дээрмэдэлгын юугээршье далдалагдаагүй энэ программые араб арадуудай зүбшөөжэ үгөөгүйнь мэдээжэ. Эндэхи арад зон манай национальна аша туһада, бэеэ даанхай байдалдамнай тон харша түсэб гэжэ тэрэниие зүбөөр сэгнэһэн байна.

Зүүн зүгэй арадуудай национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөе доро дарахаяа, үзэн ядагдадаг колониальна дарлалтаһаа арадуудай сүлөөрхэ ябадалые тогтоохоёо оролдодог энэ түсэбэй удамаршадай һэдэлгэнүүд үдэр ерэхэ бүри буруу һүрэнэ.

Индонезиин доторой хэрэгтэ хариинхидай хамааралсажа байһан аюулай үшөө сараагдаагүй байхада эдэ ябуулганууд боложо байһан ушар һэжэг түрүүлнэ. Бүхы дэлхэйн хүн зоной хараһаар байтар империалистнууд дайгаар орохоһоо наашаа элдэб мэхэ гохо, үгэсэлгэ хэжэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэжэ байһан Индонезиин арадай тэмсэлыень доро дарахаяа оролдожо байнхай. Харин империалистнууд Ливанда колониальна ёһо гурим тогтоохоёо, бүхы Арабска Зүүн зүгтэ боложо байгаа национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөниие доро дарахаяа эрмэлзээн, мүнөө Ливаниие шэлэжэ элдэб хорото аашануудые, аюулта ябуулгануудые хэхэ газар болгоһон байна.

Ливан гүрэндэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэ гээшэ ливан арад зоной ойроо хүртэшэгүй эрхэ мүн, энэ хэрэгтэнь ондоо ямаршье гүрэн хамааралсаха эрхэгүй гэжэ Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы тушаалтад тоолоно. Ливанда боложо байгаа доторой ямар нэгэн хүдэлөөниие һамбаашалан, хари талаһаа хамааралсаха алибаа һэдэлгэнүүд Дүтын Зүүн зүгтэ аюулта байдал ушаруулха, гансашье Ливан гүрэндэ, тэрэнэй бэеэ даанхай байдалда бэшэ, мүн бүхы Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ аюулта хойшолонгуудтай байжа болохо юм.

Хайшаншье гэжэ нэгэшье гүрэн Ливанай доторой хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй бэзэ, тиин энэ зүгтэ сэрэгэй аюултай байдал бии болгохогүй бэзэ гэжэ СССР-эй хүтэлбэрилхы тушаалтад найдажа байна.

…рэжэлтэ талын эзэн

Цэрэн ДАНДАРОВ

☆
ОЧЕРК
☆ ☆

…Марксын нэрэмжэтэ колхо…схонһоо наашаа Эгэтэ голой …еэр оло мянган малай …ээр салуу тала, мүн баһа … шадабал ургасатайхан … Мужыхын сабшалан нэм… Сабшалан дээгүүр сагаан … хашарһа сасажархиһандал …н түхэреэн сөөрэм уһан эн…дэ ялайлдана. Эгэтэ голоо …эһэн эндэхи луговодууд саб… дээрээ элбэгээр уһа табяад …ензатай.

…уговодууднай түрүүшынгээ …га хээ ха. Мүнөө жэл үбһэ …й ургаса урданайхиһаа …р абтаха,—гэжэ сабшалан…ы нюдээр шэртэн ябаһан …й түрүүлэгшэ Цэдэндоржи …евич омогорхон хэлээд,— … далан зургаа наһа хүрөөд, … хүнгэн зандаа, бүхы луго…ие толгойлон ажаллажа …ээшэ жаргал байна даа,—

…эзархандынтнай баабай …һаар гээшэ гү?—гэжэ тү…ын дурдааша үбгэниие мэ…йһандаа тухайлжа асуубаб. … хэлэхэб. Үнгэрэгшэ жэл …ун гектар сабшалан хэдэн … уһалжа ургуулаад, өөрөө …тнер үбһэ сабшажа сомоод, …оо тушаагаа юм,—гэжэ тү… хэлээд, саашань хөөрэ…һөө жэлһээ амархань гээ…мнай, баһал үбэл байхаһаа …оомоо барижа сабшалан …уулалсаа. Мүнөө дүрбэн хүнтэй бригадые толгойлон, Мужыхын 800 гектар сабшалан даажа абаад, ажаллажа байнхай.

Энэмнай — Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута луговод Даша Цыбенович Цыбенов гээшэ. Энэ үбгэн үмсын ажалтай байхаһаа эхилээд, мүнөө хүрэтэр сабшалан, хадалан уһалжа, үтэгжүүлжэ ябаһан, үндэр наһатай болоһоншье һаа, зүрхэниинь залуу зандаа, үрэжэлтэ талын эзэн зангаар ажаллажа ябана. «Сабшалан дээрэ гарахадаа сэдьхэлни уужам болоно» гэжэ Даша үбгэн хөөрэдэг. Энэ үбгэнэй ажалайнь аша габьяа ехэ даа. Колхозой малай хорёогоор дүүрэн үбһэтэй үбэлжэхэдэ, үбгэнэй сэдьхэл ханадаг, ажалайнгаа ашые өөрөө мэдэдэг, сэгнэдэг юм. Эгээл тиимэһээ мүнөө хэды үндэр наһатай болобошье, ажалаа орхихо дурагүй ха юм.

—...Урин дулаахан хабарай үглөөгүүр һэн. Сэнхирлэн харагдагша сэгээн уудам огторгой зэнхынэ. Һаяхан уһалагдаад, шииг нойтоор амилан байһан зэрэлгээтэмэ дуулим талаар үглөөнэй наранай туяа наадана. Эгэтэ голой эрье тохойе шэмэглэһэн уян улаан бургааһанай һөөг сагаан хүбэн сасаг монсог зүүдхэлтэй баглайлдана. Наруули дулаахан нэмэри газарта бултайһан гүлгэн ногоон соо ургы һалбаранхай, хүхэрнэ.

Зүүн шэлын оройдохи хаб хара полиин дундуур сеялкэ шэрэһэн тракторай тооһорхо харагдажа, хүсэтэ машинын хүнхинэхэнь дуулдана.

Эртэлжэ ажалдаа гараһан хэдэн хүн Эгэтэ голой зүүн бэедэ Хара хадын хормойе хүбөөлэн зурыһан һубаг канава заһажа, хаалта хэжэ тухагүй байба. Огторгойдо шагтагалаатай бүлбэнүүр хонхохон шэнги булжамуур эдэ зоной ажал магтаһандал жэнгинэн жэргэжэ оробо.

Аяар Улаагтын адагһаа һубаг канаваар ерэһэн уһанай хадын ташалангаар гарахадаа халижа талаар тарахада, доодо тээһээнь модо шулуугаар хаажа эхилһэн байгаа. Хуушан ногоон шинельтэй, резинэ сабхитай Даша үбгэн ехэл тухашаруу ажаллана. Теэд хадын хаяа тээшэ буляалдаһан уһан тогтожо, һаба руугаа урдажа үгэнэгүй.

— Канавынгаа эхи, эрьедэ хаалта хээгүй һаамнай, хүшэ хүртэхэеэ болибо гээшэ ха,—гээд Даша үбгэн үргэн духынгаа хүлһэ аршана.

— Тиихэл болоо хабди даа,—гээд баһал үнинэй наһажаал болоһон луговод Барда Пылов дэмжэнэ.

— Тиигэбэл, бидэ хоёр хааяТаанад эндээ үлэжэ, модо шулуу ехээр суглуулагты,—гээд, Даша Барда хоёр үбгэд хула мориёо хүллэжэ, голоо үгсэн хатаргаба.

Тэдэнэр тэрэ үдэртөө канавынгаа эхиие хаажа, Жанчип Дубчинов, Василий Мусин, Даши Цыренов гэгшэдынь модо шулуу ехээр зөөжэ үнжэбэ. Үдэшэлэн булта сугларaaд, гэр гэртээ бусажа ябахадаа, үглөө эртэлжэ хаалтаяа дүүргэхэ гэлсэбэ.

— Түрүүшымнай уһан зүүн бэедээ хожомдон алдажа байна. Үглөөдэртөө энээнээ дүүргэжэл үзөө һаамнай һайн лэ байгаа,—гээд Барда үбгэнэй хэлэхэдэ:

— Хари, горьтойл хүдэлмэритэй болоод байна. Үдэр соо дууһахагүймнай гээшэ ха. Битнай үдэшэндөө түрүүлэгшэтэеэ хөөрэлдэхэ болоо хаб,—гэжэ Даша луговод морёо шабхуурдан шамдуулна.

Үглөөниинь, хабарай эртэшэ наранай һая бултайгаад байхада, Хара хадын хаягаар луговодуудай эршэтэ ажал эхилэнхэй. Үшөө хоёр хүн хамһалсахаяа ерээд, хаалтын модо шулуу зөөжэ, канавын эрьеые олохон метр газарта үндэр болгожо оробо. Үдэшэ орой болотор шангаханаар ажаллан, тэрэнээ дүүргэбэ. Хэлбэ һүрэһэн эрьешье үндэр болгогдон, буруу тээшээ буляалдаһан уһан луговодуудай дуран соо сабшалан тээшэ урдажа мэдэбэ.

Эдэ табан хүн 800 гектар сабшалан даажа абаа. Гектар бүриһөөнь адагтаал 10 центнер, үтэгжүүлһэн газарай гектарһаа 45—60 центнер үбһэ сабшажа, хуряажа абахаар зоришоод, ажаллана.

— Мужыхын талые һайнаар үтэгжүүлхэ, уһалхада, заримдаа тэргэтэй мориной багтажа гарахагүй багсагар бухал гарадаг һэн,—гэжэ үбгэн луговод Даша Цыбенов хөөрэнэ.

Эдэнэр сабшалангаа май һарын эхеэр уһалаад, июниин 5-һаа 10 хүрэтэр, ургамалай шиидэжэ гараха үеэр дахинаа уһална. Тиигээд үбһэндэ орохын урда тээ —июль һарада гурбадахяа уһалха юм.

— Илангаяа үһөө бороогүй һаань, үбһэндэ орохын урда тээ эрхэбэшэ уһалха хэрэгтэй. Үбһэн зөөлэн, шэмэтэйшье байха. Сабшажа хуряаһанай һүүлээр хэнзэ ногоон һайнаар гаража, нарай малай бэлшэхэдэ һайн, таргаласатай байдаг,—гээд Даша луговод хөөрэнэ.

Мүнөө Мужыхын сабшалан модо шулууһаа сэбэрлэгдэнхэй, зарим газарайнь хур хагдан, ургажа захалһан ябаган бургааһан шатаагдажа, мэлигэн болонхой. Мүн тиихэдэ шэбхэ тарааһан газарайнгаа хүрьһые балуурдажа борнойлоод, уһа табиһан байна. Эндэ одоол бухал бодохо байха даа!

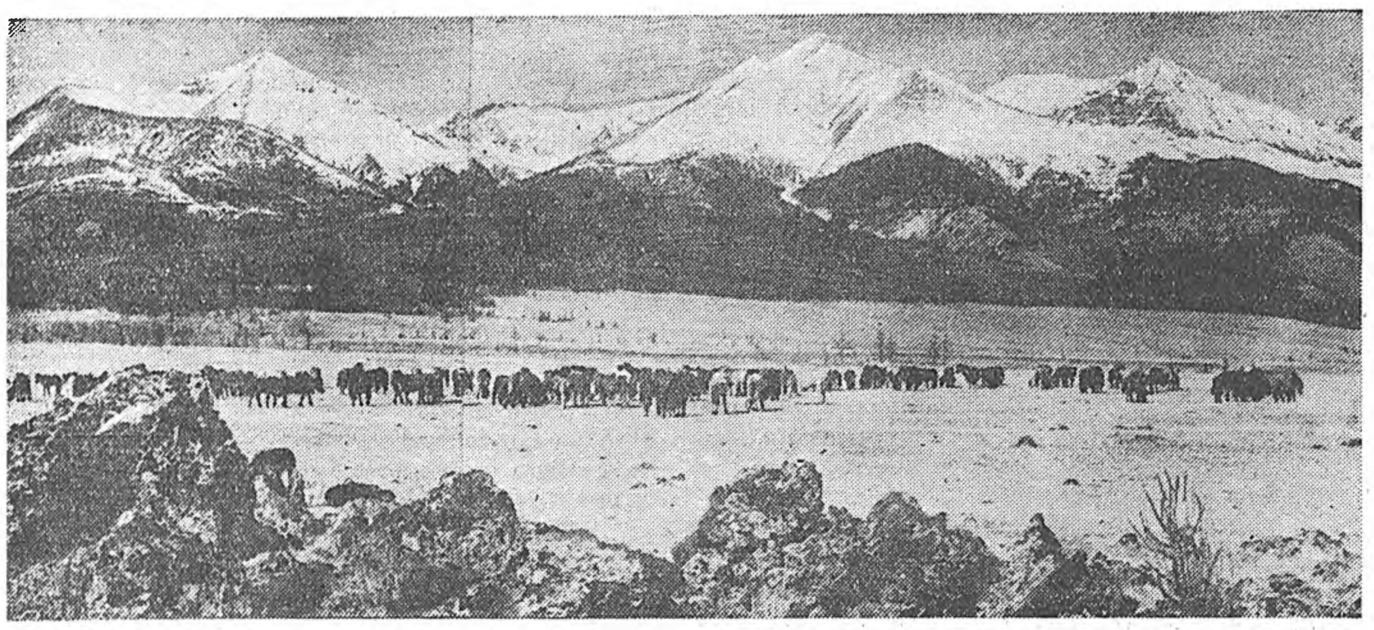
Мүнөө жэл сабшалан, бэлшээри уһалалгые һайнаар эмхидхэһэн, газар уһалагшадые урмашуулха хэмжээшье абаһан байха. Жэшээлхэдэ, уһалагдаһан гектар газарай түлөө нэгэ ажалта үдэр, тиигээд хоёрдохи, гурбадахи уһалалгын түлөөһэн 10—15 процентээр дээшээ болохо юм. Дааһан участок дээрэһээ һайн ургаса абаа һаань, 1500—5000 түхэригтэ хүрэтэр дүрбэ янзын мүнгэн шан тогтоогдонхой.

Гэхэ зуура, колхозой правлени, партийна организаци сабшалан, бэлшээри уһалха талаар яһала юумэ хэжэ байбашье, нютагайнгаа үтэгжүүлгэ хэрэглэдэггүйнь муу.

— Хэрбээ мүнөө жэл үбһэ ногооной ургаса урданайхиһаа үлүүхэнээр абаха гээл һаа, үбгэн луговодойнгоо хэлэһээр үтэг шэбхэ сабшалан дээрээ ехээр зөөхэ хүдэлмэри дары эмхидхэхэ ёһотой.

Ярууна соогоо малаар олон энэ колхоз гурба мянга гаран гектар сабшалангайнгаа 1800 гектарыень, мүн хэдэн зуугаад гектар малай бэлшээри мүнөө жэл уһалха. Тиихын тула Хара Шэбэрэй, Улаагтын, Боро Хоройн сабшалан бүхэндэ газар уһалагшад ажаллажа байнхай. Мүнөө мянга гаран гектар сабшалан дээрэ түрүүшын уһан таранхай, үрэжэлтэ газарай умда хаpяажа байна.

Тиихэдэ колхозой үбгэн түрүү, эрхим луговод Даша Цыбенов дүрбэн нүхэдтэеэ хамта бүхэли хабартаа наранда шаруулжа, һалхинда үлеэлгэжэ, хаpалшатараа ябаад, гараа холотороо ажаллаһанайнь аша үрэ мүнөө харагдажа, Эгэтэ голой элбэг уһан хэдэн тээшээ халяад, үргэн талын сабшалан дээгүүр халбайн урдажа, үзүүрээ бултайһан үлэн хүхэ ногоондо умда оруулжа байна.

Саяан уулын хормойдо. И. Алексеевэй фотоэтюд.

ҺОРЁО, МҮРЫСӨӨНҮҮД

Зунай спортивна сезон түлэг дундаа ябажа байна. Элдэб янзын спортоор мүрысөөнүүд боложо эхилбэ. Республикын городуудай, тосхонуудай стадионууд дээрэ хүнгэн атлетүүд, футболистнар, волейболистнар гаража, хүсэ шадалаа мэдэлсээ. Энэ зуидаа манай велосипедистнэр Бийск город ошожо, Сибириин, Дальна Востогой түрүү һууриин түлөө мүрысэхэ, мүн хүдөөгэй велосипедистнэрэй суглуулагдамал команда Омск городто республикынгаа спортивна нэрэ хүндые хамгаалха юм.

Майн 15-да эдир велосипедистнэрэй мүрысөөн болоо. Басагадай дунда болоһон 15 километрын уралдаанда Куделина, хүбүүдэй дундаһаа (25 километртэ) 26-дахи дунда һургуулиин һурагша Понамарев түрүүлээ.

Командануудай хоорондын мүрысөөндэ 26-дахи һургуулиинхид нэгэдэхи, 68-дахи һургуули хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

Хүнгэн атлетикээр хабарай үедэ республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн ехэ һонирхолтойгоор үнгэргөө. Манай республикын һайндуранай спортивна 6 бүлгэмэй спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадалсаһан байна.

Үндэрые харайлгаар 135 сантиметрые гаталһан Токова, Позднякова, Данкова гэгшэд шалгарба. Эрэшүүлэй дундаһаа 170 сантиметр үндэрые харайһан Савицкий (түмэр замай техникум) солбон байһанаа харуулһан байна.

ПВЗ-гэй спортсмен Бобров 54 метр 62 сантиметртэ жада шэдэжэ, республикын шэнэ рекорд тогтообо. Владимир, Валерий Хараевтан диск шэдэлгээр түрүү һууриин түлөө эрид тэмсээ. Эсэсэй эсэстэ Владимирынь түрүүлээ.

800 метртэ 2 минута 4 секунда соо гүйһэн Орлов (зооветинститут) эрэшүүлэй дундаһаа шалгараа.

Одарич (ПВЗ) 4 метр 93 сантиметр утые харайжа, харагшадые һонирхуулба.

Команданууд хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор пединститудайхид—нэгэдэхи, ПВЗ-гэй команда—хоёрдохи, зооветинститудайхид гурбадахи һууринуудта гараба.

А. Игумнов.

Колхознигуудта хүндэтэй айлшан

Артём Алексеевич Шубинние Түнхэнэй аймагта танихагүй колхозник үсөөн гэхэдэ, ямаршье алдуу болохогүй байха. Юуб гэхэдэ, нүхэр Шубин автолавкадаа элдэб эд бараа элбэгээр асардаг хадаа аймагай колхознигуудай хүндэтэй айлшаниинь болоһон байна. Талын дундуур зурыһан харгыгаар автолавкын тооһо бурьяса табиулан ерэхые харахадаа, полиин станай механизатор, ферме, зуһаландаа байдаг малшад хүлеэжэ, даллан байдаг юм.

Нүхэр Шубин аймпотребсоюзайнгаа Культторгай базаһаа эд бараа тээжэ, тусхай маршрудай ёһоор, колхозуудайнгаа байдаг поли, гүүртэнүүдээр нүүдэл наймаа эмхидхэдэг байна. Автолавкань түрүүлэн Тоорын сомоной «Путь коммунизма», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай полёор наймаа хээд, саашаа «XVII партсъезд», «Знамя» колхозуудта ошодог. Ингэжэ нэгэ рейсдэ гарахадаа 200 шахуу километр ябаха.

Автолавкые даагша нүхэр Шубин өөрөө автомашинаяа жолоододог, худалдан абагшадай эрилтые һайнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Малшад болон механизаторнуудай хэлэһэн захилые тусхай дэбтэр дээрэ бэшээд, хожом заатагүй асаржа үгэдэг юм. Өөрынгөө ажалда дуратай, оролдосо ехэтэй дээрэһээ Артем Алексеевич бүхы эд бараагаа ариг сэбэрээр абажа ябадаг, эд бужа, тусхай маршрудай ёһоор ... Хабараар ургын эхилһэнһээ хойшо энэ автолавкаар арбан хоног бүхэнэйнь түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

К. Деминов.

ЭМИРИТОН

Эмиритон гэээшэ хүгжэмэй шэнэ түхэлэй зэмсэг юм.

Хуурдажа (скрипкэ, хуур, виолончель болон бусад), үлеэжэ (лимбэ, жэмбүүр, флейтэ болон бусад), хургаараа (балалайка, гитара, мандолина болон бусад), сохижо (барабан) дуугаргадаг хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдые бидэнэр һайн мэдэхэбди. Эмиритон хадаа хүгжэмэй мэдээжэ болоһон хэрэгсэлнүүдтэ орходоо тад ондоо аргаар дуугардаг юм. Энэ аргань электрониие хэрэглэһэн ушар болоно. Тэрээн дээрэһээ Эмиритон гэжэ нэрэтэй болоо:

Э — электронный
М — музыкальный
И — инструмент
Р — русского
И — изобретения
ТОН—музыкальный тон.

Энээнние газаа тээһээнь харахада пианиношуу түхэлтэй. Тиигээд электроной аргаар хуур, скрипкэшье, жэмбүүр, флейташье, гитара, балалайкашье, барабаншье боложо дуугардаг байна. Баһа хүнэй аман соогоо дуулажа байһан шэнгеэр дуулаха, оройдоо хүнэй дуулаагүй абяа гаргаха аргатай байна.

Һаяхан эмиритониие уралан зохёогшо Александр Атипович Иванов Улан-Удэ ерэжэ, концертдэ энээгээрээ наадаа.

Нүхэр Иванов Римский - Корсаков, Чайковский, Хачатурян, Брамс болон бусад композиторнуудай зохёолнуудые эмиритоноор наадажа харуулаа. Мүн эмиритонист М. Лазарев, пианист И. Горохов, дуушан В. Бокастова энэ концертдэ хабаадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Иванов эмиритоноор наадажа байна. **А. Мантаев.**

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

СССР ОАР ХОЕРОЙ ХАНИ БАРИСААН БЭХИЖЭНЭ

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насерай Советскэ Союзда айлшалһан, СССР-эй, ОАР-эй правительствонуудай хоорондо болоһон хэлсээн уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай ушар болоно. Хэлсээнэй үрэ дүнгүүд тухай Хамтын мэдүүлгэ энээн тухай гэршэлнэ. Энэ мэдүүлгэ соо хоёр ороной хоорондохи харилсаанай саг үргэлжэ, һайнаар хүгжэжэ байһанда хананги байһан тухайгаа элишэлэгдэнэн, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудта үндэһэлэн эдэ харилсаагаа саашадань бэхижүүлхые тэдэнэй эрмэлзэжэ байһан тухай онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Али алиндаашье хамаатай бүхы асуудалнуудаар СССР-эй болон ОАР-эй правительствонуудай хүсэд үгэеэ ойлголсодог байһан тухай Москвадахи хэлсээнүүдэй үедэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Ниитынь байгуулалтаһаа дулдыдангүйгөөр гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһон уласхоорондын харилсаа хүгжөөлгын эгээн шухала зүйл болоно гэжэ хоёр правительство тоолоһон байха юм. «Хүйтэн дайе» түргэнөөр зайсуулха, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые, тусхайлбал, ядерна зэбсэг туршалгые болюулха шухала гэжэ тэдэнэр мэдүүлээ. Колониализмын бүхы үзэгдэлнүүдые эрид шууд буруушааха, арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо, бэеэ даанхай байха эрхые дэмжэхэ зуураа, бусад оронуудай газар дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулдаг ушарые СССР-эй болон ОАР-эй правительствонууд буруушааһан байна. Бэе бэедээ добтололсохогүй тухай гүрэнүүдэй хоорондоо договорнуудые баталха, арадуудай хоорондо экономическа, культурна һайн харилсаа байгуулха, агуухэ гүрэнүүдэй, бусад зарим гүрэнүүдэй эгээн дээдэ тушаалтадай зүблөө түргэнөөр зарлаха шухала байһан тухай хоёр правительство мэдүүлһэн байна.

Советско-арабска хани барисаанай бэхижэлгые араб арадуудай эрхэ сүлөөе болон бэеэ даанхай байдалые хангаха хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болоно гэжэ дэлхэйн олониитэ тон зүб сэгнэнэ. «Арабуудые Москвагай үмөөрдэг байһан баримтань угаа ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, тиигэжэ эрхынгээ, хүсэдөөр сүлөөрхынгөө түлөө тэдэнэй тэмсэлдэ үнэхөөрөө туһална» гэжэ греческэ «Этникос Кирикс» газетэ бэшэнэ.

Тэгшэ эрхэдэ үндэһэлэн, бэе бэедээ ашатай туһатайгаар СССР болон ОАР-эй хоорондохи харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанда баруун оронуудай империалистическэ этэгээдүүдэй ехэ дурагүйгөөр хандадагынь гайхалтай бэшэ юм. «Насерай Россида ошоһыень баруун гүрэнүүдэй ниислэл хотынхид балайшье ехээр һайшаахагүй ха» гэжэ английска «Обсервею» газетэ бэшэһэн байна. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, арадуудай хоорондохи хани барисаае муудуулхаһаа империалистнууд хэзээдэшье арсаагүй юм, арсахашьегүй гээшэ ха гэжэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүд ехэ удхашанартай байна. «Империалистнуудай хорото һанаашалгануудта һэргэг хёрхоор хандаха, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, Советскэ Союзай болон эб найрамдалда дуратай бусад оронуудай хоорондо улам бэхижэжэ байһан харилсаа холбоое тэдэнээр муудхаалгахагүй ёһотойбди» гэжэ нүхэр Хрущев хэлэнэ.

Советскэ хүнүүд, Арабска Зүүн зүгэй арадууд президент Насерай СССР-тэ ерэһэнэй үрэ дүнгые тон хананграар угтаһанһаа элишэлэн мэдүүлдэгынь яһала зүйтэй. Энэ айлшалга советско-арабска харилсаа бэхижүүлхэ шухала арга нүхэсэл болохоһоо гадна, Дутын болон Дунда Зүүн зүгтэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоно гэжэ тэдэнэр тоолоно.

НИКСОНЭЙ АЯНШАЛГА УРАГШАГҮЙДЭБЭ

Латинска Америкын найман орондо США-гэй вице-президент Никсоной аяншалга эдэ оронуудай арадуудай хойто талынгаа хүршын политикада ямараар хандадаг байһыень эли тодоор харуулба. Эдэ бүхы оронуудта Никсоные харагдаха бүринь Америкэдэ эсэргүү демонстрацинууд, олон зоной хабаадалгатайгаар болодог байгаа. «Никсон гэртээ толило» гэжэ хашхаралдан тэрэниие Аргентинэдэ, Колумбида, Перудэ, Уругвайда, бусад оронуудта угтаһан байна. Эгээ һүүлдэнь Венесуэлэдэ хүрэхэдэнь, энэ оронойхид Никсониие ехэ «халуунаар» угтаа. Тиимэһээнь Никсон тэрээндэ үгтэһэн тусхай байрада байрлахаһаа айжа, хэдэн зуун полициинхид, солдадууд болон нюуса агентнуудаар хүреэлэгдэһэн Америкын посольствын байшанһаа гарангүй һуугаа. Вашингтоной засагаархид Венесуэлын хилэ шадар далайн ябаган сэрэгүүдые, 101-дэхи авиадесантна дивизиие яаража эльгээһэн байгаа. Сэрэгэй заналта хэһэн ушар американска түби дээрэ, мүн дэлхэйн бусад хубинуудта США-гэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ оройдоошье туһалаагүй.

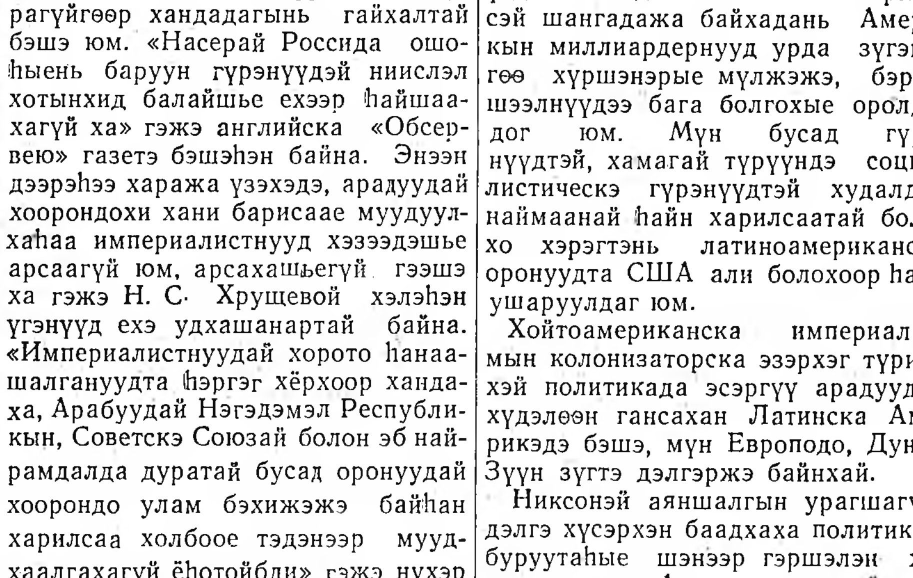
Холбоото Штадуудай вице-президентын аяншалгада Латинска Америкын оронуудай олониитын иимэ дурагүйгөөр хандаһаниинь юугээр тайлбарилагданаб?

Америкэдэ дурагүйтэхэ һанал бодол эдэ оронуудта нэгэхэн үдэр соо бии болобогүй. Латинска Америкын байгаалиин баялигые хайра гамгүйгөөр тонодог, арадуудыень ехээр мүлжэдэг США-гэй монополинуудай колонизаторска политикада харюу болгон Никсондэ иимээр хандаһан байна. Латинска Америка Холбоото Штадуудта үргэн ехэ дэлгүүр, түүхэй эд үнэгүйгөөр абаха баялиг газар болохо байһан тула даа «ехээр хорхойгоо хүрэхөөр юм» гэжэ США-гэй томо монополинуудай орган «Форчун» журнал онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Латиноамериканска оронуудһаа Америкын монополинууд угаа ехэ ашаг олзо оруулдаг байһан туладаа эдэ оронуудые США-һаа дулдыданги, имагтал түүхэй эд үгэдэг газар байлгахые оролдодог юм. Мүнөө үедэ США-да экономическа кризисэй шангадажа байхадань Америкын миллиардернууд урда зүгэйнгөө хүршэнэрые мүлжэжэ, бэрхэшээлнүүдээ бага болгохые оролдодог юм. Мүн бусад гүрэнүүдтэй, хамагай түрүүндэ социалистическэ гүрэнүүдтэй худалдаа наймаанай һайн харилсаатай болохо хэрэгтэнь латиноамериканска оронуудта США али болохоор һаад ушаруулдаг юм.

Хойтоамериканска империализмын колонизаторска эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүү арадуудай хүдэлөөн гансахан Латинска Америкэдэ бэшэ, мүн Европодо, Дунда Зүүн зүгтэ дэлгэржэ байнхай.

Никсонэй аяншалгын урагшагүйдэлгэ хүсэрхэн баадхаха политикын буруутаһые шэнээр гэршэлэн харуулна гэжэ Атлантикын хоёр талаар, тэрэ тоодо американска сэрэгэй бүлэгүүдтэородог оронуудта тон зүб тоолоно.

И. Лапицкий.

Япон. Фудзияма хадын хойто талын районда урдань байһан американска полигониие Японой правительство өөрынгөө забсагтэ хүсэнүүдтэ зориулан хэрэглэхэ һанаашалжа байнхай. Энэ район шадарай тосхонуудай 500 шахуу таряашад энээндэ демонстраци һаяхан хэбэ. Тэдэнэй буляажа абтаһан газарые бусаадаа тухай таряашад эрилтэ хэлэн байна. Зураг дээрэ: таряашад Фудзияма хадын бооридо суглараад байна. Джапан Пресс агентствын фото.

ХИЛЫН САА НАҺАА

Таршаа хорхойтой тэмсэхэдэнь Иранда Советскэ Союз туһаламжа үзүүлнэ

ТЕГЕРАН, майн 17. (ТАСС). Советскэ Союзай авиахимическа экспедици советскэ арбан самолёдто һуужа, Тегеранһаа Керман провинци орохоёо мүнөө үглөөгүүр гараа. Энэ экспедици Иранай правительствын гуйлтаар Иранай мэргэжэлтэдтэй хамта оронойнь урда талын районуудта олоороо ниидэжэ ерэһэн таршаа хорхойнуудые усадхалсаха юм. Иранай хүдөө ажахын министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министрын орлогшо Мошир Фатеми түрүүтэй, мүн советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд экспедициие мордохуулхын тулада аэродром дээрэ ерээ. Хүдөө ажахыда ехэ аюултай таршаа хорхойтой тэмсэхэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Иранай правительствын зүгһөө Советскэ правительстводо гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэхые Фатеми СССР-эй посольствын советник Воронинтой хөөрэлдэхэдөө тэрэниие гуйгаа, советскэ экспедицидэ амжалта түйлахыень хүсөө.

Советскэ мэргэжэлтэд Иранай урда талын Керман провинцида ... мянган гектар газар дээрэ таралһан таршаа хорхой усадхаха юм.

ДРВ-дэ промышленностиин түрүүшүүлэй зүблөөн болобо

ХАНОЙ, майн 17. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын промышленностиин түрүүшүүлэй зүблөөн зургаан үдэр соо үргэлжэлөөд мүнөөдэр хаагдаба.

Гурбан жэл соо болоһон патриотическа мүрысөөнэй дүнгүүд болон Вьетнамай революциин шэнэ шатада хүдэлмэришэн ангиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай Вьетнамай ажалай бүгэдэниитын конфедерациин түрүүлэгшэ Хоанг Куок гэгшэ элидхэлые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэһэн байна.

Зүблөөн дээрэ президент Хо Ши Мин үгэ хэлээ. Хитадай Арадай Республикада социализм байгуулгын дүршэл тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Газар дэлхэйе тойрон дабшадаг гурбадахи хэмэл одоной Советскэ Союзда табигдаһан тухай мэдээлэлые зүблөөндэ хабаадагшад хэрсэ альга ташажа һайшаагаа.

Вьетнамай Демократическа Республикын орденууд болон медальнуудаар зүблөөндэ хабаадаһан ... дэн олон хүнэй шагнагдаһан тухай ДРВ-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоол энэ үдэрэй үглөөнэй заседаниин дээрэ уншагдаба.

Удаань ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Социалистическэ мүрысөөнэй удхашанар тухай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гүрэнэй түсэб дүүргэлгэдэ олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ мүрысөөнэй дүүргэдэг үүргэ тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Америкын пианист Ван Кливерным мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 17. (ТАСС). Москвада болоһон Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын нэгэдэхи конкурсын лауреат пианист Ван Кливерн үсэгэлдэр Нью-Йорк бусажа ерээ.

«Ородууд хүгжэмые гүнзэгыгөөр мэдэрдэг, тэрээндэ ёһотойгоор дуулададаг байна. Тиихэдээ гансал ород хүгжэмдэ бэшэ, мүн ондоошье оронуудай хүгжэмдэ дурладаг» гэжэ Ван Кливерн корреспондентнүүдтэ мэдүүлээ.

Ван Кливерн «Нью-Йорк Джорнэл Америкэн» газетэдэ Копенгенһаа телефоноор хөөрэлдэжэ дамжуулхадаа иигэжэ мэдүүлээ: «би угаа ехэ баяртайгаар сажа ябанаб. Зарим ушар түүхэ би хэзээдэшье мартахагүйб. Дахин наадахаяа Москвада ерэхэ баяртай ни лабтай. Ородууд хүгжэм ехэ ратайгаар шагнана. Бидэнние халуунаар тэдэнэр угтаа. Ородууд ехэ һайн зон байна. Имагтал нэр американецууд, англичан гү, али скандинавынхидтай хэ ёһоор уулзажа, үгэеэ ойлголсох руунь һанамжаая мэдэлсэхые сэнэ. Би Россие һанажа ябаха наб. Юуб гэхэдэ, тэндэхи хүгжэм дунда миинн ... Энэ хани барисаамнай хэзээшье таһаршагүй байха».

Шүүбэритэ лотерейн тираж

РСФСР-эй шүүбэритэ лотерейн тираж Москвада Лихачевой нэрэмжэтэ заводой Культурын ордондо болохо юм. Тираж майн 24-һөө ... лээд долоон хоног соо ... (ТАСС).

Татар онтохонууд

Толгойлогшо толгой зооголбо

Үни урда сагта нэгэ тосхондо үгытэй хүн ажаһуудаг байба. Тэрэ хүн гансахан галууһаа бэшэ, газар гэшхэхэ малгүй, газаа харагдаха шубуугүй байлай.

Нэгэтэ үгытэй энэ хүн хилээмэ бариха гурилгүй болоходоо баянайда ошожо, гурил эрихэ гэжэ шиидэбэ. Тиигээд ууртай хажар баянда намнуулхагүйн тулада ори ганса галуугаа алажа, амтатай гэгшээр шараад, бэлэг болгон абаашаба.

Баян баярлан, шулһөө залгин, галуунь абаад, тэрэнээ хайшан гээд хубаахаа ойлгожо ядан тээлмэрдэжэ, үгытэй хүндэ хэлэбэ:

— Асарһан галуугаа зүб һайнаар хубаал за даа. Һайнаар хубаагаа һааш гурил үгэхэб, хубаажа шадаагүй һааш юушье үгэхгүй намнахаб!

Үгытэй хүн бага зэргэ бодолгото болоһоной һүүлээр галуунайнгаа толгойе таһа сабшаад, баянда өөртэнь үгэхэдэ:

— Гэр соогоо толгойлогшо хадаа толгойень та өөрөө зооголтогты,—гэбэ.

Удаань галуунайнгаа хүзүү таһа тайраад, баянай һамганда үгэхэдөө:

— Үбгэнэйнгөө толгойлогшо хадань һамгаанинь удаадахинь — хүзүүнинь биишү: хүзүүнэйнгээ эрьеһэн тээшэ толгой эрьедэг ха юм. Тиимэһээ танда хүзүүн хүртэхэ болоно,—гэбэ.

Һүүлээрнь галуунайнгаа хоёр далиие таһа отолоод, баянай хоёр басагадта нэгэ нэгээр үгэхэдөө иигэжэ хэлэбэ:

— Таанар энэ гэртэ хододоо байха бэшэт, уданиьегүй эндэһээ ниидэжэ ошохот.

Галуунайнгаа хоёр һабарые баянай хүбүүдтэ үгөөд, хэлэбэ:

— Таанар эхэ эсэгэнэрэйнгээ захиралтые дүүргэжэ, түргэн гүйлдэхэ ёһотойт. Тиимэһээ һабарта хүртэбэ гээшэт.

Тииһэнэйнгээ һүүлээр үгытэй хүн иигэжэ хэлэбэ:

— Оншиень оложо, зүб һайнаар хубааба гээшэб. Үлэгшыень өөрөө абаха болоноб.

Ингэжэ хэлээд, үгытэй хүн галуунайнгаа сүлхэ мухар бэеые өөртөө абаба.

Магтуулхадаа һархаганашадаг баян үгытэй хүнэй һүбэлгэн бэрхые хайлаад, тэрэндэ бүхэли мэшээ гурил үгэжэхибэ.

Үгытэй хүн гэртээ ерэжэ, хилээмэ хэжэ, хилээмэтэйгээ садатараа эдибэ.

Бухэтэр хүһан тухай

Эртэ урда сагта үгытэй аад, хэмгүй ухаансар хүн ажаһуудаг байба. Юумэдэ торохо тогтохогүй, тулгардуулдаг хүн ха. Тэрэ үедэнь, тэрэ шадарнь баян, һайрхуу, сэсэнби гэжэ бэеэ магтадаг хүн бии байгаа.

— Ямарханиьe мэхэтэй хүн намайе мэхэлжэ шадаагүй,— гэжэ тэрэ һайрхуу хүн һаахардаг байба.

Нэгэтэ тэрэ баян харгыгаар ябажа ябатараа мүнөөхи ухаансар хүнэй бүхэтэр хүһа тулаад байхые холоһоо харажархиһаар тэрээндэ ерэжэ хэлэбэ:

—Шамайе һүбэлгэн, ухаансар гэлсэгшэл. Намайе мэхэлээд туршал за даа!

Ухаансар хүн урдаһаань хэлэбэ:

— Туршахада болохол байгаа! Шамайе мэхэлхэшье байгааб. Теэд маха гохоёо хээд ябадаг нэшээгни эндэмни үгыл, гэртээ орхижорхёолби.

— Ошожо мэшээгээ абаад ерэ, би шамайе эндээ хүлеэхэб,— гэбэ һайрхуу хүн.

— Мэнэ гэнээр ошожо асарха байгааб. Тэд аргамни үгы. Харана гүш, энэ хүнанай нүгышоод байхые? Холо болоо һаамни энэшни унаашахал,— гэбэ үгытэй хүн.

Энэ үгыень дуулахадаа һайрхуу хүн урагшан хашхарба:

— Яба, мэхэ гохоёо утэр абаад ерэ. Эрэтэрни хүнэшни тулаад байхаб.

Ухаансар хүн һайрхуу баянда хүһа тулуулжархёод, ошоноор мүнөөшье хүрэтэр ерээгүй. Тиихэдэ һайрхуу хүн мүнөөшье хүрэтэр тэрэ хүһаяа тулаһан зандаа байна гэлсэдэг.

Ш. Нимбуев *буряадшалба.*

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32.74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-1.., культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24.74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00733. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № ...